

روشن‌دلان

ROSHANDILLAN

مجلهء انجمن نایبانیان افغانستان

دریم کال، اته گڼه

د ۲۰۰۰ د جولای، اگست او سپتمبر درې میاشتني خپرونه

روضه، مبارک شاه ولايتمآب در ولايت مزار شريف

ستاسو لیکونو ته سترگی په لار یو

زمونږ پته داده:

په کابل او پشاور کې زمونږ مرکزونه

زمونږ آدرس په کابل کې:

Our Address in Kabul
Charahi Haji Yaqub
Next to I.R.C Office
Tel: 30943
Kabul, Afghanistan

زمونږ آدرس په کابل کې:

Our Address in Peshawar
Gul Haji Plaza, Fourth Floor
Flat No. 410, University Town
Peshawar, Pakistan
Ph : 0092-91-40861
0092-91-841513
Fax: 0092-91-40861
E-mail: aaob@psh.brain.net.pk

روشنډلن

صاحب امتیاز : انجمن نابینایان افغانستان

مدیر مسؤل : عبدالباقي بریال

معاون : وفادار «وفا»

تحت نظر : هیئت تحریر

در برکهای این شماره:

- ۱ - سرمقاله
- ۲ - فعالیت های ساحوی انجمن ...
- ۵ - پیام نابینایان شهر کابل
- ۶ - سترگی او روغتیا
- ۷ - خدمات پاکسازی ماین در کشور
- ۱۰ - افغانی ادبی بهیر او ...
- ۱۲ - زندگی نامه کوتاه یکن از نابینایان
- ۱۴ - شعر و ادب
- ۱۷ - په لغمان کې د AAB هڅی او ...
- ۱۹ - پروژه های جدید انجمن در ولایات
- ۲۰ - د بریل سیستم د گپوډی نه ...
- ۲۳ - نابینا پیغله د پوهنی له ...
- ۲۶ - مشارکت افغانان در ...
- ۲۷ - استاد روشندل و دانشمند از ...
- ۲۹ - توانندی های نابینایان
- ۳۰ - شاگردان لیلیه و آغاز ...
- ۳۱ - انجمن در سه ماهیکه گذشت
- ما و خوانندگان

چاپ و کمپیوتر: نصیر لیزر کمپوز، یونیورسیتی رود، گل حاجی پلازه، طبقه دوم، اپارتمان ۱۲۴، تلیفون: (091) 43861

E-mail: nlcc@pes.comsats.net.pk یا faihash@usa.com

د اداري یادونه

کړی ده.

مونږ په پیل کېنې خپلو گرانو نابینا خویندو او ورونو ته د فرهنګي او هنري خدمتونو د ترسره کولو خبره یاده کړه هوکی هغوی ته چې په تورتم او رنځ کې شپې ورځې تیره وی او ښایي چې د ژوند په چارو کې یې لاس ونیسو او مرسته ورسره وکړو خبری او د زړه دردونه یې واورو او ټولنه یې ته ورسوو دا چې هغوی د کورنۍ څخه څه هیله لری او کورنۍ او ټولنه بیا له هغوی څخه څه غواړي څرنگه یې، ورپېښو ستونځو او مشکلاتو ته د حل لاره موندلې شو دا ټول او ټول هغه څه دی چه باید مونږنې وڅیړو او انځورنې کړو. په دې برخه کېنې په بریل لیک باندې زموږ د مجلو چاپ او په کستونو کې د هغو د لیکنو ثبت، لاله ټاکلې پلان سره سم په مخ نه دی تللی د نشراتو څانګه زیار باسی چې په دې هکله موجوده ستونځې آواری کړی او باور دی چې دا کار به هم ترسره شی مونږ یوځل بیا له خپلو ټولو هیوادوالو په تیره بیا له افغان لیکوالو او فرهنګ والو څخه په ډیره مینه او درنښت هیله مند یو چې مونږ ته د خپلې مرستې او همت لاسونه راکړی او سرمنزله ته په رسیدو کېنې زموږ د غواړنې او عاطفې هلو ځلو سره ملګری شی.

روشنډلان هیله لری او هڅه کوی چې د خپلو روښان زړو نابیناوو لوستونکو وروتنو او خویندو په زړونو کې لاهم د امیدونو او خوښیو ډیوه بله او روښانه وساتې او د هغوی د خورمنو نظرونو په وړاندې لکه د تیارو برېښنا وځلېږي او وړانګې خوری کړي.

سرکال مونږ خپل دریم نشراتي کال پیل کړ او دا دی اتمه ګڼه مود قدرمنو لوستونکو تر لاسونو رسیږي مونږ د خپل نشراتي فعالیت په همدې ټوله موده کې زیار ایستلی چې د AAB یا افغان نابینایانو د انجمن له ترسره شوو کارونو او پراګرامونو څخه تاسو خبر کړو او له بلې خوا په خپلو گلپانو کېنې ادبی ذوقی او معلوماتی مطالب هم ولرو خو په همدې توګه مود خپلې ژبې او فرهنګ له پاره هم څه ناڅه خدمت ترسره کړی وی چې دا د نشراتو او مطبوعاتو یوه اساسی دنده او رسالت هم ګڼلې شو.

په روان کال کېنې زموږ دوه تیری خپری شوی ګڼی ترزیاته حده د دی ادعا د رښتیا والی ښکارندوی دی. او هغه هم په داسې حال کې چې AAB له سختو اقتصادي ستونځو سره سره د مجلې خپریدو کار ته ارزښت ورکړی او پاملرنه یې ورته

فعالیت های ساحوی انجمن ناپینایان افغانستان

«وفا»

مؤسسات خیریه داخلی و بین المللی از ساحه مورد نظر جهت اسکان دادن عده ای از مهاجرین افغان استفاده نمودند.

طی صحبتی که با نماینده محترم کمیشنری افغان داشتیم در پاسخ به پرسشی گفت:

کمپ ناصر باغ در سال ۱۹۸۰م تاسیس شد که در آن مهاجرین زیادی زندگی داشته و از کمک های موسسات برخوردار میباشند.

همچنان موصوف علاوه نمود. در اثر تداوم جنگ ها که روز بروز به تعداد مهاجرین افغان افزوده شد کمیشنری عالی نیز بخاطر آسودگی مهاجرین افغان به احداث کمپ های دیگر مبادرت ورزیده اکنون تعداد کمپ ها در ساحه ناصر باغ به چهار کمپ میرسد و آنها عبارتند از کمپ نو، خوگیانی، سوری پل و جبار خیل که.

موقعیت داشته و در آن تعداد زیادی از مهاجرین افغان زندگی دارند. طوریکه هویداست طی جنگ های

انجمن ناپینایان افغانستان منحیث یگانه کانون خدمت گذاری به ناپینایان افغانستان تعلیم و تربیه اطفال نابینا را وظیفه اسلامی و ملی خویش دانسته، بخاطر تعلیم و تربیه آنها پروگرام های تعلیمات ساحوی را روی دست گرفته است.

خانمان سوز دو دهه اخیر هزار ها فامیل از افغانستان به کشور پاکستان مهاجر شدند. همزمان با آن کمیشنری عالی با همکاری سایر

انجمن ناپینایان افغانستان منحیث یگانه کانون خدمت گذاری به ناپینایان افغانستان تعلیم و تربیه اطفال نابینا را وظیفه اسلامی و ملی خویش دانسته، بخاطر تعلیم و تربیه آنها پروگرام های تعلیمات ساحوی را روی دست گرفته است. به موجب آن اطفال نابینا در کمپ های مهاجرین افغان واقع صوبه سرحد پاکستان بر علاوه سایر جایهای دیگر از طرف استادان ورزیده و مجرب تدریس میشوند.

جهت ارزیابی و تهیه معلومات از شیوه تدریس ناپینایان بتاريخ ۲/۹/۲۰۰۰ سری به کمپ ناصرباغ زده در زمینه گزارشی تهیه دیده ایم که اینک متن آن خدمت خوانندگان محترم مجله روشندان تقدیم میگردد.

نخست باید متذکر شد که کمپ ناصر باغ در شمال غرب پشاور در يك ساحه ریگستانی بی آب و علف

بصورت مجموعی در حدود ۷۲۵۴۵ فامیل افغان در آنها زندگی داشته و همه شان راجستر شده اند. هم گام با ایجاد کمپ ناصر باغ موسسات مانند IRC, GTZ, UNHCR موسسه بلجیم به همکاری Social worker که نماینده کمیشنری افغان میباشد در قسمت تعلیم و تربیه، تهیه آب آشامیدنی، اعمار سرپناه، توزیع مواد اولیه غذایی، تنویر منازل، امنیت، آموزش کارهای مسلکی و مشاغل آزاد از قبیل دوکانداری، ولدینگاری و غیره از ابتدا الی اکنون همکاری نموده بخشی از این همکاری ها هنوز هم ادامه دارد.

هكذا نماینده موصوف اضافه نمود: بخاطر تعلیم و تربیه اطفال مهاجرین چند باب مکتب بنام های لیسه مریم، ابتدائیه مریم، لیسه هیواد، ابتدائیه کابل، نمره اول GTZ، مدرسه بلال (رض)، مدرسه خالد بن ولید (رض) و مدرسه علم القرآن و تحفیظ در کمپ ناصر باغ به کمک موسسات ایجاد شده که در آن اطفال مهاجرین مصروف آموزش دروس میباشند بعداً به مرکز تعلیمات ساحوی انجمن نابینایان افغانستان رفته وارد اتاقی که بنام Resours room یاد میشود شدیم در آنجا به تعداد ۱۲ طفل نابینا بالای چوکی ها اطراف يك میز کلان که در وسط اتاق مذکور گذاشته شده بود نشسته و از طرف استاد مربوطه انجمن تدریس می شدند. در اتاق نامبرده يك پایه الماری کلان که حاوی مواد

تعلیمی از قبیل، سلیت، استایلِس، کاغذ سفید، سامان بازی اطفال و تیلِفون تعلیمی بود جلب نظر میکرد.

شاگردان نابینا با چهره های بسیار بشاش امیدوار به فردای درخشان با شوق و علاقه زیادی مشغول آموزش دروس بودند.

طی صحبتی که با محترم شاه محمود وزیری استاد ساحوی انجمن نابینایان داشتیم شیوه تدریس نابینایان را از وی پرسیدیم ایشان در جواب به این پرسش که در کمپ ناصر باغ چه تعداد نابینایان زندگی دارند، گفت: قرار سروی که از طرف ما صورت گرفته در ساحه ناصر باغ به تعداد ۳۵ نفر نابینا زندگی دارند که از جمله بیست نفر آنها مصروف آموزش قرآنکریم، خط بریل، مولتی و کار های مسلکی بوده متباقی شان کلان سال میباشند.

وی افزود: قبلاً يك موسسه خیریه دیگری تدریس نابینایان را آغاز کرده عده ایی از نابینایان درس های مقدماتی را تا اندازه ای آموخته بودند، مگر پروگرامهای تعلیمی موسسه مذکور بعد از يك مدت توقف یافت و نابینایان بی سرنوشت شده بسیار مایوس بودند، خوشبختانه انجمن نابینایان رسالت اسلامی و ملی خود را در قبال تعلیم و تربیه اطفال نابینا احساس کرده با جدیت در سال ۱۹۹۹ میلادی تعلیم و تربیه اطفال نابینا را در کمپ ناصر باغ و سایر کمپ ها پس از کسب اجازه کمیشنری محترم

مهاجرین افغان آغاز کرد و مرا بحیث استاد نابینایان کمپ ناصر باغ تعیین فرمودند. همه مواد تعلیمی از قبیل سلیت، استایلِس، کتاب های درسی مکتب، کاغذ سفید، را در اختیار ما گذاشتند همواره از امور تعلیمی واری کرده در حل بسا مشکلات ما را یاری می رسانند.

استاد مذکور در مقابل سوال دیگر ما که شیوه تدریس اطفال نابینا را مختصراً بیان نمائید چنین فرمود: تدریس نابینایان در چهار مرحله صورت میگیرد.

۱- early invention program یا پروگرام مقدماتی. این مرحله از چارغوك طفل نابینا در سنین ۲-۳ سالگی آغاز میگردد. زیرا طفل نابینا نمی تواند مانند طفل بینا چهارغوك و یا لخشك را از دیگر اطفال تقلید نماید پس لازم است که طرز چهارغوك و شناختن صداها برای طفل نابینا آموزش داده شود و در سنین بالا تر (۳-۶) سالگی باید راه رفتن توسط عصا، نشستن، نان خوردن و شناسائی سامان بازی به آنها آموزش داده شود تا ایشان به شکل و قواره اشیا ذهناً آشنائی یابند هم چنان به والدین اطفال نابینا سفارش شود که در موقع شیر دادن طفل نابینا و نان خوردن شان دقیق باشند و هم باید طفل نابینا از آتش، چاه و جایهای خطرناك دور نگهداری شوند. وی افزود:

مادر این مرحله ۳ شاگرد داریم که همیشه بخانه شان رفته هدایت لازم را به والدین شان سفارش می نمایم.

۲- مرحله pre briall است که در این مرحله شاگردان نابینا الفبای خط بریل (خط برجسته) را در تخته بریل مورد آموزش دیده و جهت آموزش ارکان اسلامی و سوره های نماز به مدرسه رفته در آنجا تعلیمات دینی را آموزش می بینند در این دوره نیز ۴ نفر شاگرد نابینا تحت تدریس ما قرار دارند.

۳- مرحله pre school بوده که بنام دوره آمادگی مکتب نیز یاد میشود و قتیکه شاگردان نابینا الفبای بریل را بطور مکمل آموختند جهت آماده شدن به مکتب خواندن و نوشتن کلمات و جملات را در تخته سلیت آموزش می بینند در این دوره ۳ شاگرد نابینا مصروف تدریس میباشند.

۴- Interntional Education

میباشد این دوره را بنام تعلیم و تربیه بین المللی نیز یاد میکنند این مرحله از صنف اول مکتب شروع شده الی ماستری و مافوق آن ادامه می یابد. در این دوره چهار شاگرد داریم که آنها عبارت اند از فرید، عثمان، معلمین صنف ششم، و مارینا و سمینه معلمین صنف

سوم مکتب ابتدائیه مریم میباشند. باید متذکر شوم که من هفته سه روز مصروف آموزش شاگردان نابینا در کمپ ناصرباغ بوده طبق تقسیم اوقات معینه بخانه های شان رفته ایشان را در آموزش دروس چهار مرحله ای که ذکر شان در فوق رفت همکاری مینمائیم.

و روز های جمعه مطابق تقسیم اوقات تعیین شده همه شاگردان نابینا در مرکز تعلیمات ساحوی که بنام Resours room یاد میشود جمع شده تبادل افکار نموده و مشکلات درسی شانرا حل مینمایم. با پایان یافتن گزارشات استاد مربوطه، محترم عبدالباقی بریال مدیر مسئول مجله روشندلان از دو نفر شاگردان نابینا بنام های فضل الرازق و سلما سوالاتی به ارتباط خط بریل پرسیدند که آنها جواب های قناعت بخشی ارایه داشتند.

هم چنان از شاگرد نابینای دیگر بنام محمد فرید خواست تا آیاتی چند از پاره های دلنشین کلام الله مجید را قرائت نماید. موصوف با صدای بسیار گیرا به قرائت سوره و الشمس شریف پرداخت. هکذا محترم محمدفرید همراه با برادرش محمدعثمان يك نعت شریف را به خوانش گرفتند که مورد علاقه مندی همه حاضرین قرار گرفت، در اخیر استاد مربوطه بخاطر بهتر شدن وضع تعلیم و تربیه شاگردان

نابینا پیشنهاداتی را ارایه داشتند که پیشنهادات شان به دفتر مرکزی انجمن نابینایان جهت اجراءات بعدی تسلیم داده شد. ساعت ۲ بعد از ظهر همان روز همراه با استاد مربوطه به عیادت طفل نابینایکه چندی قبل از بام خانه شان افتیده و جراحت برداشته بود رفتیم، جریان حادثه را از پدرش پرسیدیم که آنرا چنین شرح داد: ما نسبت گرمی هوا و نبودن برق و پکه از طرف شب در بام خانه خویش استراحت می نمودیم نسرین جان طفلك یازده ساله ام که نابینا میباشد در حالیکه ما همه خواب بودیم از خواب بیدار شده به گمان اغلب به اثر تشنگی در جستجوی آب گردیده ناگهان از بام پائین افتیده بعد از پیچ و فریادش ما از خواب بیدار شدیم و قتیکه بالای سرش رسیدیم طفلك معصوم بی هوش افتیده و از سرو پا خبری نداشت مادرش او را با ورخطائی در آغوش گرفته به کلنیک انتقال دادیم. به فضل و مهربانی خداوند(ج) در همان جا به هوش آمد و فردای آن او را به شفاخانه الفوزان برده مدت یکماه در آنجا تحت مداوی بود. الحمد لله اکنون نسبتاً صحت اش خوب شده مگر تکلیف گرده هایش هنوز هم بهبود کامل نیافته است. ببینید که نابینائی چه مشکلات را بار می آورد، ما با این گفته پدر نسرین جان خداحافظی کرده گزارش خویش را به پایان می بریم.

پیام نایبانیان شهر کابل

نهاد آنرا رشد داد که اینک ما شاهد انکشاف و دست آورد های چشمگیر انجمن خویش (انجمن نایبانیان افغانستان) میباشیم. انجمن در سطح ملی و جهانی از حقوق نایبانیان کشور دفاع می نماید صدها تن از نایبانیان از طریق پروژه های تعلیمی و مسلکی آن متکی بخود گردیده و دهها تن دیگر همین اکنون در صنوف و بخش های مختلف آن اجرای وظیفه نموده و مانند بینانیان کار و فعالیت نورمال می نمایند.

تعدادی از کودکان یتیم و بی سرپرست نایبانیان در آموزشگاه آن پرورش می یابند ما نایبانیان از فیض آن سواد آموختیم و وارد اجتماع گردیده و روحیه زندگی نمودن را فراگرفتیم ما به نمایندگی صدها تن از نایبانیان شهر کابل که اکنون از خدمات انجمن بهره می بریم از طریق مجله روشندان پیام سپاس و خورسندی خویش را خدمت آن برادر گرامی تقدیم داشته موفقیت های هرچه بیشتر او و همکاران محترم شانرا از بارگاه ایزد لایزال خواهانیم با تقدیم احترامات فایقه. هم چنان محترم محمد ظریف یکی از اعضای انجمن از شهر مزار شریف طی سفریکه به کشور ایران داشته در آنجا با نایبانیان مهاجر افغان که در ایران زندگی دارند ملاقات های را انجام داده که نایبانیان مهاجر آنجا پیام های شادباش خویش را عنوانی محترم صدر انجمن نایبانیان افغانستان ارسال داشته اند که از ایشان اظهار سپاس و تشکر نموده و اظهار میداریم که انجمن نایبانیان افغانستان متعلق به همه نایبانیان کشور عزیز ما افغانستان میباشد.

نشده بود و آخرین ماتیکه بر سر او فرود آمد از دست دادن نور چشمان پرفروغش بود و آنهم در دیار هجرت و دور از میهن.

بنابر احکام آیت های قرآنی خداوند متعال همواره مصیبت های دنیوی را بر دوستان خویش نازل می نماید تا آنان چگونه از این ابتلا و آزمایش بدر می آیند و بر آنچه که مقدر آنها بوده صبر و قناعت می نمایند و از سوی دیگر اکثر چهره های بزرگ و نامور همواره جاده های ناهموار زندگی را پشت سر گذاشته، در کوره های حوادث آبدیده گردیده و در مشکلات و ناملایمات رشد یافته اند آری! روشندل نامور افغان غلام صدیق چنین يك انسانی بود که از جاده اشک و خون گذشت از سختی های روزگار نه هراسید با اراده شکست ناپذیر و عزم پولادین به پیش رفت و با داشتن آرمانهای مقدس و عاطفی یعنی خدمت به هم نوعان خدمت به انسان معیوب و نایبانیان زجر کشیده به افتخارات و پیروزیهای بزرگ دست یازید و نایل گردید.

همین او بود که سالیان متمادی از طریق یکی از موسسات خیریه جهت رفاه و آسایش ما خدمت نمود و همین او بود که کانون نایبانیان کشور را بنیاد

در دامنه های کوه های سریه فلك کشیده هندوکش در میان یکی از دره های شاداب و سرسبز در کنار دریای با صفا و خروشان پنجشیر در یکی از خانواده های مستغذ و روشن مردم سلحشور و سر بلند آن دیار کودکی دیده به جهان گشود و اسمش را گذاشتن (غلام صدیق) و آن برای کودک اسمی بود با مسمی زیرا خداوند بزرگ صداقت و راد مردی را در سرشت و فطرت او آفریده بود و آن چیزی است که اکنون تك تك ما در منش و کنش وی شاهد آن هستیم. او هنوز کودک بود و نمی دانست که چه حوادث ناگوار و آزمون های سخت روزگار در انتظار او اند.

آری! هنوز طفل شیرخواری بیش نبود که گرد و غبار یتیمی در رخسار او نشست و اندوه بزرگی به خانواده او سایه افکند.

چرخ روزگار همچنین به پیش میرود و این بار او در ایام نوجوانی اوانیکه مصروف فراگیری تعلیم و آموزش بود شاهد يك حادثه غم انگیز و دلخراش دیگر گردید و اینبار دو تن از برادران اش در حوادث مختلف جان باختند او را تنها گذاشتند. با مادر و خواهر نایبانی وی ولی گونی هنوز هم با آمدن این همه مصیبت های بزرگ دل روزگار سرد

څکه چې د ږنډیدو سبب کیدای شي، که چیرې د سترگی د گانې ب دومه ژوروی چې د بهرنۍ سپینۍ برخې څخه د ننه توري سطحې ته رسیږي نو دا په خاص ډول خطرناکه وي.

علاج:

که سړی تپي شوی سترگی سره ښه لیدل کولای شي نو په سترگو کې د سترگو انتی بیوتیک مرهم واچوي او په پاسته پیر بنداش باندې ئې پټه کړي که چیرې سترگه په یوه یا دوه ورځو کې ښه نشي نو طبی مرسته ترلاسه کړي.

که چیرې سړی تپي شوی سترگی سره ښه لیدل نشي کولای، که تپ ژوروی او یا د سترگی په مینځ کې د قرنيه شاته وینه موجوده وي، سترگه په پاکه پټي باندې پټه او سمدلاسه طبی مرستې پسي ولاړ شي. سترگه کې د کلک نښتې اغزی او یا کوم بل شي در او یستلو کوښښ مه کوي او ډاکتر ته ولاړ شي.

۲- د ډېه نه لیدو ستونزه:

ماشومان که د ښه نه لیدلو مشکلات لري یا ورته د مطالعې په وخت کې سرخوړي یا د سترگو درد پیدا کيږي نو شاید چشمو (عینکو) ته اړتیا ولري.

۳- گلنکو (Hordiolium هارډیولوم):

عموماً ځنډې ته نژدې د لیمو سره پرسیډلی غوټه ده د علاج لپاره ئې په لږ شان مالگو کې لوند او تود تکور استعمال کړي په ورځ کې درې ځل د سترگو د انتی بیوتیک مرهم استعمال د نور گلنکو په مخنیوی کې مرسته کوي.

۴- پټیریژیم Pterygium:

د سترگی په سطحه باندې ځلانده پېروالی کوم چې د سترگی د غاړې څخه د ننه لوري ته په قرنيه باندې کرار کرار وده کوي د لمر وړانګې باد او دورې د هغې په راتلو کې برخه لري توري چشمي د تخریش په کمولو او د هغې د ودې په کمولو کې مرسته کوي دا (ص ۲۸)

خدای پاک (ج) پخپل عظیم قدرت او خلقت سره د انسان وجود داسې جوړ کړی دی چې هر غړی ئې پخپل ځای کې د زیات اهمیت او قدر وړ او داسې کار کوي چې انسان ئې پخپله هم نشي درکولای کله چې د انسان د بدن ټول غړي جوړوي نو انسان روحاً او جسماً د هوساینې او خوښۍ احساس کوي خو کله چې له همدغو غړو څخه یو هم درد او خوږ پیدا کوي نو ټول بدن ورسره نا ارامه او پریشانه وي یو شاعر وائي:

چو عضوی بدر آورد روزگار
دیگر عضوهارا نماند قرار

مور به دلته د سترگو په باره کې چې په ریښتیني توګه یو ډیر لوی نعمت دی څه ناڅه وګړیو او زما مخې ته د طب یو د قدر وړ کتاب «هسته چې ډاکتر تشته» پروت دی دغه کتاب چې د افغانی مهاجر و لپاره د اطریش د مرستو مؤسسي ترتیب کړی او ښاغلی ډاکتر عبدالرحمن (زمانی) ترجمه دی د طب په برخه کې ښه په زړه پوري مطالب لري چې ان په دریم ځل هم چاپ شوي دي راځی چې د سترگو په برخه کې ئې ځنې د پام وړ ټکي دلته هم راوړو.

د سترگی زخمونه:

د سترگی د گانې ټول تپونه باید خطرناکه و ګڼل شي

قسمیکه به همیهنان ما واضح و هویدا است جنگ های بیست ساله اخیر مصائب بی شماری را به مردم افغانستان در عرصه ها مختلف به ارمغان آورده و یکتعداد از هم وطنان ما را شهید، معلول، معیوب و نابینا نموده باردوش جامعه ساخته است.

هم زمان با آغاز جنگ ها عده ای از موسسات خیریه داخلی و بین المللی به منظور خدمت به مردم افغانستان پا به عرصه وجود گذاشته و با احساس مسئولیت خدمات شایانی را برای مردم زجر کشیده ما انجام داده اند که مردم دیانت شعار افغانستان خدمت شانرا فراموش نکرده بلکه قابل قدر دانسته و می دانند.

از آنجمله یکی هم موسسه محترم پاکسازی ماین و مهمات منفجر نشده (ATC) است که در پاک سازی قسمت های از اراضی و ساحات مسکونی وغیره جایها از ماین و مهمات منفجر نشده که از طرف قوا شوروی وقت و گروپهای متحارب فرش شده بود. خدمات قابل قدری نموده است. چون عده زیادی از هم میهنان ما از اثر انفجار ماین نابینا شده اند بپاء بخاطر تهیه معلومات بیشتر پیرامون چگونگی اجراءات موسسه محترم پاکسازی ماین راپوتر مجله روشندان ارگان نشراتی انجمن نابینایان افغانستان مصاحبه ای را با محترم الحاج کفایت الله «ابلاغ» رئیس آن موسسه انجام داده است که اینک متن آن حضور خوانندگان محترم تقدیم میگردد.

محترم الحاج کفایت الله ابلاغ رئیس موسسه پاکسازی ماین در مصاحبه با مجله روشندان:

خدمات پاکسازی ماین در کشور

وفا

سوال: محترم ابلاغ صاحب آرزومندم اولتر از همه خود را به خوانندگان محترم مجله روشندان معرفی نمائید؟
قبل از اینکه به سوالات شما جواب ارایه نمایم لازم می دانم از تشریف آوری تان تشکر نمایم.

جواب: اسم من الحاج کفایت الله ابلاغ است و ریاست موسسه، پاکسازی ماین و مهمات منفجر نشده، (ای تی سی) را به عهده دارم.

سوال: محترماً لطف فرموده تاریخچه و اهداف موسسه را مختصراً بیان فرمائید.

جواب: در اواخر سال ۱۹۸۹ میلادی دفتر سازمان ملل برای هماهنگ ساختن کمک های بشری برای افغانستان (یونوچا) از من تقاضا بعمل آورد تا برنامه، پاکسازی کشور را از ماین و مهمات منفجر نشده از طریق تأسیس یک موسسه، منظم آغاز نمایم.

پس از آنکه یونوچا شرایط ما را در مورد تهیه و بدسترس قرار دادن امکانات و وسایل مناسب کار پذیرفت در جنوری ۱۹۹۰ یک پروژه، آزمایشی ای تی سی برای پاکسازی یک سرک در ولایت کنر به فعالیت آغاز نمود. این اولین تیم پاکسازی ماین بشر دوستانه و منظم در جهان و در افغانستان بود که بوسیله، سازمان ملل متحد تمویل می گردید.

طوریکه تذکر رفت هدف از تأسیس ای تی سی همانا پاکسازی مناطق با اهمیت و حیاتی از وجود ماین و مهمات جنگی میباشد چنانکه این مناطق منازل

همچنان در زمان جنگ های داخلی در شهر کابل نیز هزاران عدد ماین در داخل خانه ها، شفاخانه ها و حتی دانشگاه کابل جابجا گردیده بود.

های برجسته. این گونه شهرها همانا، کابل، جلال آباد، خوست، کندهار و هرات میباشند.

گذشته بر آن، در اطراف پوسته های نظامی و پایگاه های دولتی نیز به شدت ماین فرش شده است.

همچنان در زمان جنگ های داخلی در شهر کابل نیز هزاران عدد ماین در داخل خانه ها، شفاخانه ها و حتی دانشگاه کابل جابجا گردیده بود.

سوال: از چند نوع ماین در افغانستان استفاده شده است؟

جواب: تا به حال بیش از ۵۰ نوع ماین گوناگون بوسیله ممالک مختلف تولید گردیده در کشور ما دریافت شده است.

سوال: آیا سوای خدمات ارزنده در رابطه با محو، امحای ماین موسسه، محترم خدمات دیگری را به مردم افغانستان انجام داده است یا خیر؟

جواب: علاوه بر پاکسازی کشور از ماین و مهمات منفجر نشده، ای تی سی توانسته است در عرصه

مراجع مختلف، در حدود ۴۰۰۰۰۰ نفر شهید یا معیوب و یا مجروح گردیده اند.

سوال: گفته میتوانید مؤسسه محترم پاکسازی ماین تا اکنون چه تعداد ماین را در ساحات مسکونی کشف و خنثی نموده است؟

جواب: در طی بیش از ده سال فعالیت این موسسه به تعداد:

- ۲۵۶۹ حلقه ماین ضد تانک و وسایط.

- ۱۲۸,۱۰۴ عدد ماین ضد انسان؛ و.

- ۵۱۱,۳۸۵ فیر مهمات گوناگون بوسیله تیم های ای تی سی دریافت و تخریب شده است.

سوال: کدام مناطق بیشترین ساحه ماین کاری شده محسوب میشوند؟

جواب: در زمان اشغال کشور عزیز ما در اطراف شهرهای بزرگ نیروهای شوروی سابق کمریند های ماین تأسیس نموده بودند تا بدینوسیله از حملات مجاهدین بداخل شهرها جلوگیری نموده بتوانند. چنانکه مثال

رهايشی، و مناطق صنعتی و شهری، راه ها و سړک ها، زمین های زراعتی، شبکه های آبرسانی و علفچر ها را در بر میگيرد.

سوال: مؤسسه محترم تا کنون چه حدود اراضی ماین گزاری شده را پاکسازی نموده است؟

جواب: از آغاز فعالیت مؤسسه تاکنون (۳۱ اگست ۲۰۰۰) ما به توفیق خداوند بزرگ توانسته ایم ۷۲ میلیون متر مربع اراضی ماین گزاری شده و ۱۵۴,۸ میلیون متر مربع ساحات جنگ زده را از خطر ماین و مهمات منفجر ناشده نجات بخشیم. این نکته را البته باید خاطر نشان سازم که در ساحات ماین گزاری شده مناطق ذیل شامل است:

- ۲۴ میلیون متر مربع زمین های زراعتی.

- ۱۰,۴ میلیون متر مربع مناطق رهايشی.

- ۱۱ میلیون متر مربع شبکه های آبرسانی و کانال ها.

- ۴,۵ میلیون متر مربع سړک ها و راه ها.

- ۳۱,۵ میلیون متر مربع چراگاه ها.

سوال: لطف فرموده معلومات دهید چه تعداد مردم در داخل افغانستان به اثر انفجار ماین مجروح، معیوب و یا شهید گردیده اند؟

جواب: چون ای تی سی در این زمینه ها کدام احصائیه ای فراهم نیاورده به گمان غالب و بروی احصائیه

های گوناگون خدمات شایان ذکری را به مردم نجیب افغانستان تقدیم نماید که اینکه بر سبیل مثال به برخی از آنها اشاره می کنیم:

۱- آگاه ساختن بیش از ۵۵ هزار نفر از خطرات ماین با براه انداختن داوطلبانه برنامه آگاهی از ماین در دهکده ها و مناطق همجوار کشتزارهای ماین.

۲- استخدام هزاران تن از شهروندان کابل در پروژه تولید خریطه های ریگ که برای تخریب مصئون بم ها و راکت های منفجر ناشده در داخل محلات مزدحم رهایشی به کار می رود.

۳- از بین بردن صدها عدد بم طیاره، مرمی های بزرگ راکت، هاوان، توپ و بم های دستی که همه بایکار گیری تیم های متخصص تخریب و از بین برده شده است.

۴- براه انداختن تبلیغات گسترده و مؤثر برای آگاه ساختن جهانیان از مشکل ماین در افغانستان و اشتراك در کنفرانس ها و گردهم آئی های بین المللی.

۵- تنظیم امور اداری محاسبوی پروژه و هم آهنگ سازی کمک های ملل متحد برای افغانستان.

۶- تنظیم امور اداری و محاسبوی پروژه های تربیوی در رابطه با

حفظ حقوق انسانی.

سوال: جهت آگاهی و تنویر افکار عمومی از وجود ماین ها بخصوص در ساحات مسکونی چه نوع اقداماتی از طرف شما بعمل آمده است؟

جواب: چنانکه در جواب به پرسش قبلی شما یاد آور شدم، اعضای تیم های پاکسازی ماین ای تی سی با درك اهمیت موضوع حاضر شدند در اوقات غیر رسمی، پس از انجام کار روزانه خریش، دوباره به دهکده های اطراف ماین زار ها بروند و پاشنده گان آن را از خطرات ماین و مهمات منفجر ناشده آگاه سازند. چون کارمندان ما معلومات جالب و کاملاً دست اول را در مورد ماین دارند بنابراین درس های شان برای مردم محل دلچسپ و آموزنده است. چنانکه تا کنون بیش از ۵۵ هزار مرد، زن و کودک در ولایات مختلف کشور ازین درس ها مستفید شده اند.

ناگفته نباید گذاشت که این برنامه آگاهی از ماین که بوسیله تیم های ای تی سی اجرا می گردد به شکل کاملاً داوطلبانه و بدون دریافت حق الزحمه یا مصرف بودجه صورت پذیرفته است.

سوال: لطف فرموده کشورهای تقویل کننده مؤسسه را نام بگیرید؟

جواب: از بدو تاسیس تا کنون دفتر ملل متحد برای هماهنگ ساختن کمک های بشر دوستانه برای افغانستان (یونوچا) يك

قسمت عمده ای تی سی را تقویل نموده است. هر علاوه از سال ۹۳ تا ۹۸ جامعه اروپائی نیز يك بخش مصارف مؤسسه را بدوش گرفت. افزون بر این يك تعداد كشورها مانند ایالات متحده، امریکا، با تهیه يك تعداد وسایط و عراده جات از طریق یونوچا کمک های قابل ذکری به ای تی سی مبذول داشته اند.

سوال: بیشترین قربانیان ماین را در افغانستان کدام طبقه افراد تشکیل داده اند؟

جواب: بیشترین قربانیان ماین در کشور ما و همه کشورهای گیتی، که همانند ما با مشکل ماین روبرو هستند، افراد بیگانه غیر نظامی میباشند. در افغانستان ۳۵ در صد قربانیان ماین را کودکان تشکیل میدهد. دهقانان، مالدران و اشخاص رهگذر و مهاجران عودت کننده که به زمین ها و خانه های شان بر می گردند نیز بطور بیرحمانه و بدون تبعیض بوسیله ماین ها کشته یا مجروح میشوند.

سوال: پیام تان به گروه های درگیر جنگ و همچنان تولید کننده گان ماین چه میباشد؟

جواب: ملت افغان يك ملت مجاهد و مسلمان است. به نظر من فرموده حضرت پیامبر اسلام (صلعم) درین مورد کاملاً بسنده است که میفرمایند: «زدودن راه ها از اشیای مضر صدقه» (ص ۲۲)

په پېښور کې د یو شمیر افغان ادبی کړی و فرهنگی هڅی او فعالیتونه

د باقی بریال لیکنه

په بهر کې د یو شمیر افغانانو په مالی لگښت ادبی مجله، (چاوېش) د امیرعلی شیرنوائی د فرهنگي مرکز خپرونه، (سپیدی) د ښاغلي استاد محمد صدیق پسرلی په زیار (سپیده) د مرکز فرهنگي عرفان له لوري، (داستانونه) او داسی نوري رسالی او مجلې دی چې په ډیره مینه او اخلاص د افغانی ادب او ثقافت د ودی او لا پراختیا په لاره کې گامونه او چتوی او پر مخ ځی. یو شمیر نوري خپلواکی رسالی او مجلې هم په پېښور کې افغانان خپروزی چې هم ادبی او کلتوری برخی لری او هم سیاسی او ټولنیز مسائل څیری او په خپلو گلپانو کې نئ انځوروی چې له یو شمیر دغو مجلو څخه د مثال په توگه وطن، مستقبل، صبا، سبا، سباوون، فکر، تعاون،

آینه، شین انقلاب، ابلاغ، خاوره او نوری دوه اونیزې جریدی دي چې خبرونه، تبصری او نور ذوقی او ادبی مطالب خپروی. د دی ترڅنگه غښتی نوری ادبی او تحقیقی خپرونی هم شته چې د شعر، افسانې کره کتنی (نقد) او د بدیعی او ایجادی ادبیاتو د نورو ژانرو لخواو ډولونو په هکله څیړنی کوی او بیلگی نئ خپروزی د ساری په توگه په همدی سلسله کې د (گندهارا) مجله د گران استاد ډاکتر محمد آصف صمیم او نورو لیکوالو په زیار، د افغانستان د مطالعاتو نشراتی ارگان د آزاد افغانستان مجله، د ښاغلي نعیم مجروح د (افغانستان) مجله (گوربت) د گوربت د ادبی ټولنی خپرونه، (هيله)

پدی وروستیو کلونو کې د پېښور په ښار کې د افغانانو ادبی او کلتوری هلو ځلو لازور اخستی او گړندی شوی دی. نشراتی او مطبوعاتی بهیر هم پیاوړی شوی او وخت په وخت گڼ شمیر رسالی، نشرنی او مجلې له چاپه راوځی او خپریږی. دغه نشرنی اکثره د غښتو ادبی او فرهنگي ټولنو، یو شمیر خیریه موسسو او یا خو په ځانگړی توگه د بعضی افغانانو په واسطه چاپ او لوستونکو ته وړاندی کیږی چې یو شمیر دغه نشرنی د اخبارونو په شکل له چاپه راوځی لکه د سهار ورځپاڼه، امروز ما او محاذ اونیز اخبارونه د پیام، صبا، اصلاح، اصالت، پیام، طلوع سبز، بشیر المومینان، غازی، زن افغان،

باختر، صدف، رنگین کمان، امید، قلم، یتیم آواز، گل نامه هنر، معارف، مشعل، فصلنامه رنگین، افغانان او غځینی نوری یادولی شو یو شمیر نوری جریدی او رسالی بیا لکه توان، پیغام، روشندان، مسیر، او تدبیر د سويډن د کمیتی خپرونه هغه خپرونی دی چې د غیر دولتي خیریه موسسو له خوا خپریږي او زیاتره د بیارغونې د چارو او نورو مسلکي کارونو په هکله نشرات لري.

داسې اټکل کیږي چې په پېښور کې دغه شان خپرونو او نشریو شمیر آن تر ۸۰ عنوانو پورې رسیږي.

دغه نشرني چې په پښتو او دری ژبو خپریږي د وخت، کمیت، کیفیت او نورو امکاناتو له پلوه سره یو شان ندی کله ناکله د ځانګړو ستونزو له امله په خپل وخت له چاپه نه راوځي او په غځینو وختونو کې له ادبي او ژورنالستيکي پلوه ښائی څه نیمګړتیاوې ولري خو یوه خبره او یو حقیقت چې په ټولو کې لیدلی او موندلی شو هغه له خپل خوږ وطن سره مینه او هلته د همیشني سولې، امن او د یوه اسلامي افغاني نظام د ټینګیدو ارمان دی.

غځینی چاپ ځایونه هم شته چې د افغانانو دغه نشرات د شعرونو او افسانو مجموعې او نور علمي او

تحقیقي اثار خپروي لکه د پښتو خپرونو د پراختیا مرکز، د کابل، دانش، سید جمال الدین، آرش او نور چاپ ځایونه چې د ادبي بهیر په پرمختیا او خوځښت کې ونډه اخلي او ورسره مرسته کوي.

په پېښور کې افغان لیکوال او شاعران او د ادب مینه وال په یو شمیر ادبي ټولنو او جرګو کې سره راټول او کله نا کله فرهنګي او ادبي غونډې کوي چې د هغو په ترڅ کې ادبي کړه کتنې او مشاعرې هم ترسره کیږي همداشان دا ټولنې د ګران هیواد د غځینو تاریخي ورځو او مناسبتونو په ویاړ هم ادبي محفلونه جوړوي چې یو مثال ئې دروان کال د اسد (زمرې) د میاشتې په ۲۸ مه نیټه د هیواد د خپلواکۍ د ورځې لمانځل وه چې د عرفان د فرهنګي مرکز لخوا په همدې ویاړ په پېښور کې یوه ادبي غونډه رابلل شوی وه.

غځینی فرهنګي ټولنې کتابتونونه هم لري او د خپلو غونډو په ترڅ کې تازه خپاره شوي نشرات په برخه والو ویشي په غځینو غونډو کې د نقد او مشاعرو سره سره ادبي مذاکرې او بحثونه هم ترسره کیږي چې په تیره بیا د ځوانو لیکوالو او شاعرانو لپاره ډیر ګټور او په زړه پورې دي. د هیواد

نوميالي لیکوال او شاعران د غونډو د کار بهیر څیړي او ارزښتي کوي ئې. دغه غونډې او محفلونه د ډیرو ځوانو استعدادونو په روزلو کې ستره ونډه لري هغوی چې د هجرت او پردیسي په ماحول کې رالوی شوي، ځلمي شوي او ضروري ده چې له خپل بدایي او ویاړلي ادبي او ثقافتي میراث او د خپلې ژبې له معاصر ادبي بهیر سره اشناسي له دغو استعدادونو څخه له ښاغلو غفور لیوال، سعد الله میوند، عطاء الرحمن فطرت، محمود حکیمی، عبدالحلیم ثاقب او ډیر نور یاد ولی شو چې باور دی زمونږ د سبا ډیر خوږ ژبي او منلي شاعران او لیکوال به وي.

د یاد شوو ادبي ټولنه له ډلې څخه اسلامي فرهنګي مرکز د افغان ادبي بهیر، عرفان فرهنګي مرکز، د فروغ دانش فرهنګي مرکز، افغان ادبي انجمن، د چاوېش او ګوریت فرهنګي ټولنې او ښاغلي عبدالصمد مومند افغان فرهنګي ټولنه دی چې زیاتره په اونی کې یوځل په ټاکلو وختونو او ځایونو کې غونډې کوي مونږ به هڅه وکړو چې په خپلو راتلونکو ګڼو کې له دغو ټولنو له کار او فعالیت څخه تاسو ته ځانګړي راپورونو برابر کړو.

ومن الله توفیق

انجمن نابینایان افغانستان به منظور اینکه خدمات خویش را بطور هماهنگ و گسترده به همه نابینایان در سرار افغانستان عزیز گسترش داده باشد در سال ۱۹۹۸ نمایندگی آن انجمن را در ولایت جوزجان که یکی از ولایت های صفحات شمال کشور عزیز ما بشمار رفته و مانند سایر ولایات افغانستان نابینایان زیادی در آنجا زندگی می نمایند ایجاد نموده و محترم عبدالرحیم «صفا» را بحیث نماینده انجمن نابینایان در آن ولایت تعیین نمودند. بخاطر معرفی بیشتر و آشنائی به زندگی نامه نماینده موصوف و چگونگی اجراءات آن نمایندگی پیرامون خدمت گذاری به نابینایان آنجا مصاحبه ای با ایشان انجام داده ایم که اینکه حضور خوانندگان محترم مجله روشندان تقدیم میگردد.

سوال: محترم عبدالرحیم خان میخواهم با شما و زندگی شما بیشتر

زندگی نامه

کوتاه

آشنا شویم لطف نموده خود را مفصلاً معرفی نمائید؟

جواب: تشکر از شما اسم من عبدالرحیم «صفا» ولد عبدالغنی خان «صفا» بوده در سال ۱۳۴۱ ه.ش در يك خانواده روشنفکر در محله کارته خیرخانه شهر شبرغان ولایت جوزجان دیده به جهان گشوده تعلیمات دینی را در مدرسه و نزد پدر بزرگوارم که در آنوقت عهده دار حارثوالی بود پیش برده تعلیمات ابتدائیه را در مکتب ابتدائیه محل و دوره ثانوی را در لیسه ابو عبید جوزجانی شهر میخنه ولایت فاریاب به پایه اکمال رسانیده ام.

سوال: یقیناً که نابینائی شما مادر زاد نبوده بناءً توضیح دهید که چه وقت و چگونه نابینا شدید؟

جواب: در سال ۱۳۶۵ ه.ش به اثر اصابت مرمی به ناحیه سرم جراحت شدید برداشتم به اثر آن واقعه دید چشمانم ضعیف شد. به آرزوی اینکه سلامت دیدگانم را باز یافته باشم برای چندین بار در شفاخانه بستری شدم ولی سودی نبخشید. ناچار برای تداوی رهسپار شوروی و چکوسلواکیا، شدم اما از آنجائیکه گفته اند: تقدیر را با تدبیر نمیتوان چاره ساخت آهسته، آهسته چشمانم دیدش را از دست داده تا بالاخره بکلی نابینا شدم.

سوال: نابینائی برای شما و فامیل

تان چه تاثیراتی را بجا گذاشت؟

جواب: واقعاً دنیای نابینائی دنیای ساکت و سرد و خاموش است، که در آن جز ناامیدی و مایوسی نمیتوان دید، اما آنچه که این رنج بزرگ را قابل تحمل میسازد و بر آدمی توانائی می بخشد، تا بار کمرشکن روزگار را به سر منزل مقصود برساند. ایمان و اعتقاد بخداوند (ج) است و بس. فقط با یاد و ذکر اوست که دلهای مضطرب و پریشان سکون و آرامش میابد.

این نکته را باید متذکر شوم که در ابتداء امر نابینائی نه تنها برای من بلکه برای همه، فامیل مایوس کننده و رنج آور بود، مدت چهار سال را در چار دیواری خانه دور از اجتماع در انزای مطلق بسر بردم و از معاشرت با دوستان و اقوام محروم بودم و از این وضع پستوه آمده بودم تا آنجا که مرگ را بر زندگی ترجیح میدادم. وقتی بیاد گذشته هائیکه از نعمت بینائی برخوردار بودم، می افتادم، خزن و اندوه با همه بزرگیش بر دلم چنگ میزد. اما به مرور زمان و با توجه به لطف و عنایت پروردگار، همه این مایوسیت ها رفته، رفته کمرنگ شده و تا سر انجام به زندگی نابینائی خو گرفتم و با صبر، متانت، ایمان و اراده محکم به زندگی ادامه دادم و با یقین به این که جوینده پیاپی است و خداوند در همه کارهای خیر مددگار (ص ۱۳)

یکتن از نابینایان

انسان است. و زحمت کشان را دوست دارد. در صدد فراگیری دروس نابینائی شدم.

سوال: دروس نابینائی را در کجا و چطور آموزش دیدید؟

جواب: خوشبختانه و قتیکه نمایندگی انجمن نابینایان در شهر مزار شریف ایجاد شد روزنه امید برای نابینایان صفحات شمال کشور باز گردید. من هم از فرصت استفاده کرده به آن نمایندگی مراجعه نمود آنها همراهم همکاری نمودند.

همه امکانات و مواد درسی را در اختیار من قرار دادند به اثر رهنمایی محترم جمال الدین عصمتی نماینده اسبق انجمن در مزار شریف به آموزش اساسی خط بریل و مولتی پرداختم خط بریل و مولتی را فوق العاده آموختم خواندن و نوشتن را یاد گرفتم و مشکلات ام در رفت و آمد بکلی رفع شد.

بعد از آموختن خط بریل و مولتی امیدواری ام به تحصیل و آینده بیشتر شد و بخواطر ادامه تحصیل شامل انستیتوت پیداکوژی شهر شیرغان شده تحصیلات خود را ادامه داده و از آن انستیتوت به درجه عالی فارغ التحصیل گردیدم یاس و نا امیدی رفع گردید. و خود را دیگر نابینا حس نمی کردم.

سوال: بسیار شگفت انگیز است در حالیکه نابینا بودید چطور تحصیلات خویش را پیش برده سهم تراز همه چطور لکچر نوت ها را تهیه نمودید.

جواب: ابتدا همراهم رهنما از خانه الی انستیتوت نقشه تهیه کرده آنرا در ذهن خود منسجم ساختم بعداً بدون

رهنما به انستیتوت رفت و آمد کرده دروس خویش را ادامه دادم به ارتباط جز دوم سوال تان باید بگویم ابتدا لکچر نوت ها را در کست تیپ ثبت نموده بعداً آنرا به خط بریل تهیه می نمودم استادان مربوطه بخصوص استاد محترم محمد یونس (وچقون) مسؤول دیپارتمنت تاریخ و جغرافیه انستیتوت پیداکوژی همراهم

آنجا از مقام ولایت اخذ نموده و شروع بکار نمودم.

ابتدا به سروی نابینایان پرداخته با وصف مشکلات زیاد و عدم امکانات کافی توانستم به تعداد ۴۰ نفر نابینا را در سه ناحیه شهر شیرغان سروی نمایم هم چنان به اثر کمک و رهنمایی انجمن نابینایان افغانستان که مواد تعلیمی را

واقعاً دنیای نابینائی دنیای ساکت و سرد و خاموش است، که در آن جز نا امیدي و مایوسی نمیتوان دید، اما آنچه که این رنج بزرگی را قابل تحمل میسازد و بر آدمی توانائی می بخشد، تا بار کمرشکن روزگار را به سر منزل مقصود برساند. ایمان و اعتقاد بخداوند (ج) است و پس.

در اختیارم قرار داد توانستم به تعداد ۱۵ نفر نابینا را دروس مولتی و خط بریل آموزش دهم. اکنون آنها خواندن و نوشتن را آموخته اند. هکذا پنج نفر نابینائی دیگر را بعد از آموزش مولتی که مشکلات شان از ناحیه رفت و آمد رفع گردیده بود به دار الحفاظ شهر شیرغان جهت حفظ قرآنکریم معرفی نمودم که الحمد لله ایشان هر کدام پانزده پاره از قرآنکریم را حفظ کرده اند.

علاوًتا بعد از هر دو ما یکبار همراهم نابینایان آنجا گروپ میستنگ گرفته اهداف انجمن نابینایان را به آنها فهمانده مشکلات شانرا به دفتر مرکزی انجمن انتقال داده ام همچنان در نظر داریم که در سال آینده یک تعداد اطفال نابینا را در مکتب نابینائی شهر (۱۹ ص)

بسیار همکاری نموده است که قابل تذکر و یاد آوری میباشد. باید متذکر شد که فامیلم نیز با خط بریل آشنائی داشته و در تهیه نوت ها همراهم معاونت می نمودند.

سوال: چه وقت به صفت نماینده انجمن تعین شدید؟

جواب: در سال ۱۹۹۸ میلادی از طرف انجمن نابینایان به صفت نماینده انجمن در ولایت جوزجان تعین شدم.

سوال: تا حال چه کارهای به نفع نابینایان آنجا انجام داده اید؟

جواب: همینکه به صفت نماینده انجمن تعین شدم نمایندگی انجمن را در ریاست استاد و ارتباط مقام ولایت جوزجان و سایر دوایر دولتی ثبت و راجستر نموده اجازه کار را با نابینایان

شعر و ادب

شایق دیدار شاعر افغان کابلی

د شعر آینه

■ اناهیټا «ساعی»

په چپه خوله د ژوند سترو وختوته کیسی وایم
د شین چمن ورمه یمه سرلوته کیسی وایم
خندا کله کومه کله ژاړم په سلگو کښی
د غم او خوشحالی تر منځ شیبوته کیسی وایمه
تصویر د شعر د پیغلی می د تورو په لاس راغی
دی توروته د شعر آینو کی کیسی وایمه
د هیلو فلسفه یه خبری د ارمان کرم
ارمان ارمان ژوندون کی زخمی زروته کیسی وایمه
«ساعی» ټولی خبری زما غورته رسیدلی
نن ځکه په قلم دغه کیسوته کیسی وایمه

ایکه از خاک سیاه گلہای رنگین میکشی
از درختان میوه های زیبا و شیرین میکشی
کبر و ترسا را به لطف خود مسلمان میکنی
زاهد صدساله را یکبار از دین میکشی
از جهان جاهلی بین کفار قریش
عاقلی چون صاحب طاهّا و یاسین میکشی
فیلسوف دهر را نادان ز دنیا می بری
عاقلی از گوشه دارالمجانین میکشی
گاه به فرق گدای تاج شاهی می نهی
گاه ز تخت سلطنت پای سلاطین میکشی
می دهی در قهر دریا طعمه صدها نهنگ
آدمی را بهر نان بالا و پائین میکشی
گر قبول بارگاه رحمت شایق شود
راه سوی خویش هم ز آن قلب خونین میکشی

سخنان زیبای سعدی (ع)

دو کس دشمن ملک و دین اند پاشاهان بی حلم و زاهدان بی عمل.
هر کس در وقت توانائی نیکوئی نکند در وقت ناتوانی سختی بیند.
هر چه زود تر برآید دیر نیاید.
مشورت با زنان تباهيست و سخاوت با مفسدان گناه.
جوافرد که بخورد و بدهد بهتر از عابد که روزه دارد و بنهد.
دو کس مردند و حسرت بردند یکی آنکه داشت و نخورد دیگر آنکه داشت و نکرد.
عاقلی را پرسیدند که نیک بخت کیست و بدبخت چیست؟
گفت: نیک بخت آنکه خورد و کشت و بدبخت آنکه مرد و هشت.
دو کس رنج بیهوده بردند و سعی بی فایده کردند، یکی آنکه اندوخت و نخورد، دیگر آنکه اموخت و نکرد.
علم از بهر دین پروردنست نه از بهر دنیا خوردن.

د غم څپي

■ امان الله نصرت

نظر می د ښکلا د کلی غلو دی رانه وړی

پر هر پرهر زرگی می لیونو دی رانه وړی

ای هسکه په سلگویم د بیلون په شومه دم کی

له سترگونه می خوب د غم څپو دی رانه وړی

زما کلي ئی وران کړل سره اوسپین ئی رانه پورل

غمی د کوه نور خو علیکو دی رانه وړی

ای وخته د رقیب د ستمونو په اور سوغمه

سکون د ژوندانه می حادثو دی رانه وړی

پریشانه اندیښنی می راخوری د زړه په کور شوی

د هیلو سباوون تور و تیارو دی رانه وړی

له اوښکو څخه د ک چې دی د ستورو گریوانونه

شهید شهید اختر د جنگ لمبو دی رانه وړی

نصرت په وطن ښکاری چې بیا غزی پریوتی

شپونکی د هسکو غرونو پور بوکو دی رانه وړی

قلب روشن

■ محمد شمس الرحمن (فروتن)

مهرباری غماتید ای عزیزان

برفته از منی محبوب و چشمان

بگیرید دست من را هم غماتید

به راه راستم ایستاده حیران

نیاشد این عمل انسانیت را

که ناپینا به پناه توژان گریزان

قضا را من رضا دارم همیشه

سرور غم ز سریش آمده جان

به چشم سر اگر چیزی نه بینم

مگر روشن بود قلبم به عرفان

اگر چه ظاهرم ناسازگارست

مگر که باطنم سالم به ایمان

(فروتن) ما به معذورین بنایم

غماتیم در میان این عهد و پیمان

غزل

■ عطا الرحمن فطرت

اوښکی می څاڅکی دگریوان په لمن لکه باران د بیابان په لمن

راشه پخلاشه مروره اشنا لمبه لمبه شوم د هجران په لمن

د زلفو ولونه کړه تالونه راته چې دی څنگیږم د پیزوان په لمن

چې انگی ئی ما په وینو سره کړل څکه راشین شوم د جانان په لمن

راشه وختونه می نغمه نغمه کړه غوتی زرغون کړه د خزان په لمن

راغی چې د وځود رڼا په تکل چې وځلیږود اسمان په لمن

د آزادی ناوی به بیا سینگار کړو شوبه سرلوری جهان په لمن

افغان پوهنتون - پېښور

سعدی ■

همه از رحمت حق بی نصیب اند
حذر کن از برای بی نمازان
قبول حضرت ایزد نباشد
یقین میدان دعای بی نمازان
اگرچه صاحبان مال و جاه اند
مکن تو مرحبای بی نمازان
شنو این پند من بسیار نافع
مَشْوَ تو آشنای بی نمازان

بسوزد آتش تیز جهنم
سرو تن دست و پای بی غمازان
اگر خواهی که در جنت در آئی
مرو اندر سرای بی غمازان

بود پیوسته شوم و نامبارك
همیشه سال و ماه بی نمازان

حدیث بی نمازان نیز مشنو

مرو هرگز برای بی نمازان

ز خویش بی نمازان زن نخواهی
مده دختر به شاه بی نمازان
پیغمبر گفت این بیتی که گفتم
مکن مجلس برای بی نمازان

سحرگاہان بہ نظم آورد سعدی
چنین پسند از برای بی نمازان

■ علامہ اقبال

كلك حق از نقشه‌های خوب و زشت
هرچه ما را سازگار آمد نوشت
چیست بودن دانی ای مرد نجیب؟
از جمال ذات حق بردن نصیب
آفریدن جستجوی دلبری
و انمودن خویش را بر دیگری
این همه هنگامه‌های هست و بود
بی جمال ما نیاید در وجود
زندگی هم فانی و هم باقی است
این همه خلاق و مشتاقی است
زنده‌ئی مشتاق شو خلاق شو
همچو ما گیرنده آفاق شو
در شکن آنرا که ناید سازگار
از ضمیر خود دگر عالم بیار
بنده آزاد را آید گـــــران
زیستن اندر جهان دیگران
هر که او را قوت تخلیق نیست
پیش ما جز کافر و زندیق نیست
از جمال ما نصیب خود نبرد
از نخیل زندگانی برنخورد
مرد حق برنده چون شمشیر باش
خود جهان خویش را تقدیر باش

د افغانستان د نابینایانو انجمن د ختیځ زون په دریگونو ولایتونو کې فعالې غاړندګۍ او دفترونه لري چې دا دی مور په دی ګڼه کې د لغمان له ولایت څخه یو لنډ راپورتاژ برابر کړی چې لوستو ته ئې ستاسو پام را ګرځوو.

د میتر لام د نوی ښار په سیمه کې د امنیتي قوماندانۍ ته مخامخ د یوه دوه پوړیزې ودانۍ په دوهم چټ کې د انجمن د غاړندګۍ یو کوچنی دفتر شته چې په میزونو او څو کیو سمبال دی همدلته د AAB استازی کار کوي او دادی مور له هر څه مخ کې په خپله له هغوی سره آشنا

خوشحال خان په لیسو کې لوست ترسره کړل.

سوال: تاسو کله او څنګه نابینا شوی؟

ځواب: ما د ۱۳۶۸ لمريځ کال د سنبلې په میاشت کې د لغمان د سر څکان په سیمه کې د هغه مهال د جګړو دیوی پېښې له امله د دواړو سترگو دید د لاسه ورکړ او نابینا شوم.

سوال: وروسته مو بیا څه وکړل؟

ځواب: هغه وخت زه تاند څلمی وم او دیوی داسې درنې پېښې زغم زما لپاره آسانه خبره نه وه خو سره له دې می خپله

همدا راز د سپورت سره مینه لرم چې په کابل کې می د انجمن له لوری د بایسکل څغلولو په یوه لوبه کې دریم مقام تر لاسه کړ.

سوال: ښه نعمت الله صاحب! له تاسو او ستاسو له ښو څرګندونو څخه مننه کوو او اوس مهربانۍ وکړی او راته وړایاست چه په لغمان کې د څومره نابینایانو سروی شوی او څو تنه ئې د انجمن راجستر دی نو ښه به وی.

ځواب: په ټول لغمان کې د ۲۰۰ تنو په شاوخوا کې د نابینایان او کم بینان سروی شوی چه له هغې جملې نه ئې ۱۰۲ تنه نارینه او ښځینه نابینایان زموږ په دفتر کې راجستر دی چې له هغې ډلې نه ۱۱ تنوته د بریل او موبلیټي زده کړې درکول شوی دی چه ۵ تنه ئې اوس لیک او لوست کولی شی. همداشان ۸ تنه کوچنی نابینا نجونوته هم دا لوست ورکول کيږي چه دوه تنه ئې د قرآن کریم حفظ کوي.

یو شمیر نابینایان د مسلکي روزنې په خاطر نور د خیریه مؤسسو ته هم ور وپېژندل شول او اوس ټول ټال ۶۸ تنه د موبلیټي له کورسونو څخه فارغ شوی دی.

سوال: ښاغلی ریکازی انجمن د نابینایانو له پاره نورې څه ډول ټولنیزې او اقتصادي مرستې کړي دي. که پدی هکله څه معلومات را کړی نو ستاسو مهربانۍ به وی.

ځواب: هوکی د انجمن د تاسیس او ایجاد یو تر ټولو ستر او عمده هدف هم دادی چه که نابینایانو سره د هغوی د

اراده له لاسه ورنکړه د نابینایانو له یو خیریه مؤسسې سره راجستر شوم مو بلیتی تعلیمات می ترسره کړل او له بریل لیک سره آشنا شوم بیا می د انجمن غړیتوب تر لاسه کړ. او په ۱۳۷۵ کال کې وو چې په لغمان کې د AAB غاړنده و ټاکل شوم د انجمن په دریو کنفرانسونو او نورو سمینارونو کې می ګډون کړی او دادی اوس می د عظیم الشان قرآن حفظ هم پیل کړی دی او په ترڼم کې ځینی نعتیه او صوفیانه نظمونه هم لوللم او

کپړو او تاسو ته ئې در پېژنو.

تاسو مهربانۍ وکړی او خپل ځان د مجلې درن لوستونکو ته وروپېژنی.

زما نوم نعمت الله (ریکاڅی) د عزت الله ستړي زوی او په ۱۳۵۳ لمريځ کال د لغمان ولایت د قرغه ئې د بلوط چارباغ په کلی کې زیږیدلی یم لمړنی زدکړی می د سر څکانو په ښوونځی کې او بیا وروسته می تر دولسم ټولګی پورې د کابل ښار د ده خدای داد او

بریل

په لغمان کې د AAB هڅی او فعالیتونه

ژوندانه د مشکلاتو کی مرسته وکړی او دا کار خو نابینایانو ته لمړی د هغوی د مسلکي روزلو له ليارې او دوهم د ځينو اقتصادي پروژو او مرستو د برابرولو په وسيله ترسره کولای شی. زموږ سره تر ټولو دا ډول وروستی مرسته د روان ميلادي کال د اگست په ۱۵ نيټه وه. چه د هغوی په ترڅ کی UNHCR ياد مهارجرينو لپاره د ملگرو ملتو د عالي کمشنري د جلال آباد څانگي د درنو استازو د لغمان په ولايت کی ۹۰ تنو نابینایانو ته امدادی مواد وویشل. دغه نابینایان د بنځو، ماشومانو او نارينه و په گډون لغمان له مرکز او بيلابيلو سيمو څخه راغلي وه. کله چه د نوموړی مؤسسی محترم هيئت د غونډی ځای ته راغی نو يو شمير نابینا ماشومانو هغوی ته يوه ترانه ولوسته او په اخر کی د AAB د نمايندگي له لوري یو ستاين ليک هم ورته وړاندی شوه په همدی ورځ هغوی نژدی ۱۰۰ تنو نابینایانو ته د هر يوه په سر يو يو کيلو چای يوه کمپله يوه يوه جوړه نارينه او بنځينه بوتونه، يو جاکټ او همداشان د اور ضد ۵ کوچنی آلي زموږ دفتر ته د مرستې په توگه را کړل شوی.

سوال: په لغمان کی د افغانستان اسلامي امارت له چارواکو او نورو اړوندو دولتي ادارو له لوري ستاسو سره کومی مرستی شوی.

ځواب: همدا اوس زموږ په نماينده گي کسبي ۵ تنه نابینایان اوسی چې د ولايت په مرسته د رحمانیي په مدرسه د قرآن کریم حفظ کوی همداشان يو شمير

نابینایان د روغتيايي کتنو لپاره د ولايت روغتونونه او کلنیکونه ته ورپیژندل شوی دی او د نړی میاشتی له مرستی ۶۰ منه ورجی او غنم له شل لکه نقده افغانیو سره په ۳۶ تنو مستحقو نابینایانو ویشل شوی دی.

سوال: آیا نوری مرستی موهم ترلاسه کړی؟

ځواب: هو ۱۲ تنه نابینایانو د بلجیم د مؤسسی په مرسته حفظ القرآن کوی چه د ۱۸ میاشتو مصارف نی اخستل شوی يو شمير کسانو حفظ بشپړ کړی دی. په څلورو پلانونو کی ۲۴ تنو ته د WFP له لوري د غنمو مرسته شوی ده په همدی ځای مور خپله دغه راپورتاژ پای ته رسو او ستاسو سره مخه ښه کو.

رنده کی نامه

شیرغان شامل غایم.
سوال: به ارتباط زندگی شخصی خویش کمی معلومات داده می توانید؟

جواب: چزانې! من متاهل بوده ثمره آن چهار طفل میباشد البته دو دختر و دو پسر خوشبخانه خانم نیز باسواد بوده و مدت هشت سال در ادارات دولتی ایفای وظیفه نموده است.

او قالین بافی را بدرجه عالی نیز می داند اکنون از وظیفه سبکدوش گردیده در خانه قالین بافی می نماید من هم گاه گاهی همایشان در بافت قالین کمک میکنم و از این مدرک گذاره شبا روزی خویش را می نمایم. قسمیکه پیشتر

نیز اشاره نمود فامیل بنده موبلتي و خط برجسته را آموخته اند خانم موبلتي و خط برجسته را برای زنان نابینای شهر شیرغان بطور رضاکار آموزش میدهد همین اکنون پنج نفر از جمله زنان نابینا شاگرد دارد.

سوال: آیا بر علاوه زبان مادری بر زبان های دیگر تکلم کرده میتوانید. همچنان در مورد کار دستی چیزی نگفتید؟

جواب: باید متذکر شوم که مشکلات خویش را بزبان های انگلیسی، روسی، پشتو، ازبکی و ترکمنی رفع کرده می توانم در ساختن کار های مسلکی از قبیل چچکی سازی چاروب بافی، بوریا بافی و موره بافی نیز مهارت دارم.

سوال: پیام تان به دیگر نابینایان چه میباشد؟

جواب: باید نابینایان مایوس نبوده بلکه با عزم و اراده قوی به حفظ قرآنکریم و آموزش خط بریل و موبلتي پرداخته تا متکی به خود شده و از بار دوش اجتماع رهائی یافته و مصدر خدمت به سایر نابینایان گردند.

در اخیر به صفت يك نابینا از خدمات بنی شائبه و خستگی ناپذیر محترم غلام صدیق صدر النجم نابینایان که یگانه کانون خدمت گذاری را به نابینایان افغانستان ایجاد کرده است اظهار سپاس و قدر دانی نموده موفقیت های هرچه بیشتر شانرا در جهت خدمت گذاری بیشتر به نابینایان افغانستان از خداوند (ج) خواهانم.

پروژه های

جدید

انجمن

در ولایات

جمله ۲۰ نفر از آنها مشغول آموزش کارهای مسلکی مانند چپکی سازی، راد پرده سازی، چوکی سازی، جالی بافی و ۲۴ نفر نابینای دیگر مشغول آموزش دروس بریل و ۱۴ نفر از جمله آنها مصروف آموختن موبلٹی (رفت و آمد با عصا) و بدون عصا میباشند. شاگردان مذکور از طرف ده نفر استادان بینا و نابینا طبق تقسیم اوقات معین در سنترها تدریس شده در مقابل، فی نفر شاگرد و فی نفر استاد روزانه مقدار ۳ کیلوگرام گندم دریافت میدارند.

تا کنون مقدار (۱۵ تن) گندم از پروژه متذکره اخذ گردیده و برای شاگردان در دو مرحله توزیع گردیده است.

۲- پروژه Save the Children در شهر کابل:

این پروژه نیز به اثر سعی و تلاش نمایندگی انجمن در کابل و دفتر مرکزی انجمن نابینایان جهت تعلیم و تربیه اطفال نابینا از موسسه Save the children Swiden منظوری گرفته شده و پروژه مذکور بتاريخ ۱/۹/۲۰۰۰ آغاز گردیده و الی تاریخ ۱/۹/۲۰۰۱ ادامه دارد در پروژه متذکره ۲۴ نفر شاگردان نابینا از طرف ۴ نفر استادان ورزیده، خط بریل (خط برجسته) را آموزش می بینند.

۳- پروژه بلجیم در ننگرهار:

نمایندگی انجمن در شهر ننگرهار به همکاری دفتر مرکزی انجمن توانست يك پروژه کوتاه مدت را به منظور آموزش کارهای مسلکی به نابینایان و کمک های اقتصادی به آنها از طرف کمیته بلجیم برای مدت شش ماه منظوری بگیرد این پروژه از اول جنوری آغاز گردیده و الی جولای سال جاری ادامه یافت در آن پروژه ۹۷ نفر نابینا از طرف ۴ نفر استادان مربوط کارهای مسلکی از قبیل چپکی سازی، راد پرده سازی را آموزش دیده و هکذا فی نفر شاگرد و فی نفر استاد ماهانه مبلغ ۴۵۰۰۰۰ افغانی از طرف پروژه مذکور دریافت نمودند باید متذکر شد که شاگردان نابینا فوق الذکر در طول شش ماه کارهای مسلکی ذکر شده را فراگرفته و جهت آموزش سایر نابینایان به جامعه تقدیم شدند.

۴- نمایندگی انجمن در ولایت لغمان توانست از طریق موسسه محترم UNHCR جلال آباد برای ۱۲۰ نفر نابینایان ولایت لغمان اجناس از قبیل بوت، چای، جاکت اخذ و برای شان توزیع نماید اخذ پروژه ها به منظور کمک به نابینایان از طریق موسسات خیریه ادامه دارد.

انجمن نابینایان افغانستان در سال جاری توانسته است بر علاوه سایر فعالیت ها، چهار پروژه را در کابل، ننگرهار و لغمان بخاطر تعلیم و تربیه و آموزش کارهای مسلکی نابینایان از موسسات خارجی منظوری گرفته فعالیت های خود را در ولایات متذکره تشدید بخشد.

باید متذکر شد که نابینایان شامل پروژه های نامبرده در پهلوی آموزش دروس و کارهای مسلکی روزانه یکمقدار گندم و پول نقد مطابق نورم تعیین شده تیز بدست میآورند. که یقیناً تا اندازه ای در رفع مشکلات اقتصادی شان کمک میکند پروژه های متذکره عبارت اند از:

۱- پروژه W.F.P در کابل:

نمایندگی انجمن مقیم شهر کابل با همکاری دفتر مرکزی انجمن نابینایان، بعد از سعی و تلاش زیادی توانست مقدار ۳۰ تن گندم را در مقابل تعلیم و تربیه یکتعداد نابینایان برای مدت شش ماه از موسسه محترم WFP منظوری بگیرد که این پروژه بتاريخ اول جون سال ۲۰۰۰ میلادی شروع به فعالیت نموده و الی اخیر برج نومبر ۲۰۰۰ ادامه دارد. در پروژه مذکور ۵۴ نفر نابینا مصروف آموزش دروس بوده که از

د بریل له پیل یعنی اتلس سوه نهه ویشتم کال څخه تر نولس سوه نهه څلویښتم کال پوری یو سلو شل کاله وروسته د بریل د وحدت یو ډول لیکنی په برخه کی یونسکو خپل کار پیل کړ.

د نړی رندو د بریل په لومړیو پنځو سو کلونو کی د یو ډول لیکنی رقمونه لوستل، خو په پای کی د بریل سیستم نور روز وروسیستمونو ته ماتی ورکړه او قبوله شوه چې د بریل سیستم تر نورو زرو سیستمونو ښه اسانه او کم مصرفه دی.

په وروستیو او یا کلونو کی په خپله د بریل سیستم یو ډول بل ډول استعمالیده په جرمني، امریکا، یونان او سامی ژبو کی د بریل پخوانی سیستم روان و. په آسیایي هیوادونو کی د بریل مختلف ډولونه په لوست او لیک کی لیدل کیدل.

هغه پریکړه چې په اتلس سوه اته او یایم کال په پاریس کی

سمبولونه وټاکل شی.

د پورتنیو مشکلاتو د مخنیوی له پاره د یونسکو اقدامات به نولس سوه نهه څلویښتم کال د جولای په اول پیل شول چې په نولس سوه یو پنځوسم کال د ډسمبر په ییو دیرشمه یی دیوه نړیوال بریل د لیک دود په برخه کی پریکړه لاس ته کړه. او رسمی شکل یی د نولس سوه دوو پنځوسم کال په ولای کی خپره شوه. د شپږو مجلسونو په رڼا کی د نړیوال بریل جرگی سپارښتونه تنظیم او ترتیب کړل چې عربی او پارسی الفبی د پراېلمونو په برخه کی خاصی کمیتی د لاندنی یاداشتونه ورکړل او هم یی د بریل نهه سیستمونه دیوی بشپړی تابلو نمونه ده.

مشورتی کمیتی او نړیوالی رگی دیوولسو فقیرو او قوانینو د سپارښتنی په نتیجه کی د عربی الفبا د بریل گډوډی

د بریل سیستم د گډوډی نه د سمون په لور

استاد گل جان ورور (ورد ک)

چې د نورو هیوادونو په شان یی لرلی لکه په هند، چین او ځینو اروپایی هیوادونو کی په گوته شوی او د دوی د څیړنو په رڼا کی دا څرگنده شوه چې نهه د بریل ډولونه دلته او هلته رواج درلود. چې دوه په مصر، یو په اردن، او بل په المغرب کی له بنی لوری څخه چپ لوری ته لیکل کیدل. او نور پنځه یی په بیلو بیلو هیوادونو کی له کین لوری څخه په بنی لوری لیکل کیدل.

د عربی ژبی د بریل سیستم د بریل د اصل سیستم او بنی شکل لری چې له بنی لوری څخه په کین لوری لیکل کیده او همدارنگه د غیزو (واویلونو) سمبولونه هم د بریل د اصل سیستم سره توپیر درلود، چې دغه سیستم ډیر سخت ونو ځکه یی له منځه تلل ضرور وو.

وشوه. د بریل یو ډول پخوانی فرانسوی لیک یی په ټوله نړی کی لازم وباله، دغه پریکړه اکثراً تر اروپا د باندی عملی نه شوه. هغه توری چې آوازونه یی د لاتینی الفبی سره سم نه وو په آسیایي او افریقایی هیوادو کی اختیاری شکل ورته وټاکل شو.

د نولس سوه څلویښتم کال په لسيزه کی، داسی میلان منځ ته راغی چې په ټوله نړی کی، د بریل یو ډول نښانی په گوته شی خصوصاً په عربی الفبا، اندو آرین او چینی ژبو کی حکومتونو ته دا څرگنده شوه چې د ړندو په ښوونه او روزنه کی خصوصاً په بریل کی څومره گډوډی او توپیر دی. پخوا تردی چې د ړندو په ښوونه او روزنه کی سمون راشی یو ډل بریل ته پوره اړتیا لیدل کیده، داسی اړتیا چې د آواز له پاره د بریل

په عربي نړۍ كې درې عوامل د عربي بريل د نوي كولوا د نړۍ د بريل د پرمختگ مخه نيوله چې هغه دادې:

الف: د عربي نړۍ د بريلو نو سمون د نړيوال بريل سره ورته والي نه درلود.

ب: د بريل په نښانو سره د يوې ژبې د الفبې ترتيب د فرانسوي بريل د الفبې د تسلسل سره يو ډول نه شوي راتلاي.

ج: د عربي موادو لوستل چې له بني لوري څخه په كين لوري لوستل كيدل، يو مذهبي دود وې تغير راوستل په هغه كې پخوا تردې چې عربي ژبې رانده موافقه وكوي مشكلات يې لرل.

په دې برخه كې په نړيوال كنفرانس كې (۱۹۵۰) موافقه تصويب شوه چې د عربي بريل په منځ كې توافق راوستل او هم د نړيوال بريل منځه راوستل چې شيبه په شيبه شيان بدلوي، يوه جهاني بريل ته اړتيا په گوته شوه. او د دغه ډول مشكلاتو له منځه تللو له پاره لاندني اقدامات پيل شول.

د خاصي كمېټې راپور او يوه كاپي د عربي، پارسي او اردو تابلو د دوي هيوادونو، ټولنو او مينه والو ته وليږل شول د بيروت سيمه ييز كنفرانس چې د نولس سوه يو پنځوسم كال په فبروري كې جوړ شول ټول پېشنهادونه يې راغونډ كړل.

د بريل د علامو او نښانو د برابرولو په برخه كې د بيروت، پوهنتون او په لندن كې د عربي پوهنتون پروفيسرانو تخنيكي لارښوونې وكولې. چې د رايو په اتفاق په لاندې ډول سره وې:

« كنفرانس د عربي او پارسي بريل د يو ډول ليكلو او هم د نړيوال بريل سره دورته والي موافقه يې په پوره قناعت ښكارولو سره وكړه. په كنفرانس كې پريكړه وشوه چې د بريل د يوې بني ليكلو په مخكې كوم خنډونه ليدل كيږي هغه به ژر له منځه وړل كيږي.

كنفرانس په گوته كړل، چې د پارسي او عربي بريل سيستم به په رسمي ډول د سيمو د حكومتونو او غير دولتي خپريه موسسو له لوري په پوره ورته شكل كښل كيږي.

د بيروت خبري او نظريات، د حكومتونو او په پراخه ساحه د هغو كار كوونكو په منځ كې خپاره شول كوم چې دړندو سره

په تماس كې و.

د بريل د هغو علامو او نښانو د ورته والي په منځته راوستلو سره د ژبو په منځ كې د نولس سوه يو پنځوسم كال كنفرانس په رسمي ډول د مصر، ملايا، د المغرب دړندو ښوونځيو، لبنان او عراق د حكومتونو له لوري قبول شو.

د يو شمير گاونډيو هغو ژبو له لوري چې الفبې يې د بيروت د كنفرانس له دركه په گوته شوي وې لكه د هند، سيلون، اندونيزيا، بهاسا (مالي ژبه د اندونيزيا رسمي ژبه ده)، تركي، ارمني، هوسا، سواحيلي موافقه هم شوي وه. د عراق او مصر د استازو سره د تړون په برخه كې خبري پيل شوي او موافقي ته سره ورسيدل. د بريل نړيواله تابويي د درې شپيتو الفبا تورو او ليك نښو نښانو له پاره ترتيب كړه.

يادونه:

د بريل په نړيوال چارت كې د پښتو خاصو توريو ته په قوسينو كې داسې مناسب ځاي ټاكل شوي چې مونږ د هيواد دړندو په موسسه كې ورڅخه كار اخلي.

لويس بريل (Braille) چې ۱۲ كلن وو د باربيسر (Bar bier) سيستم يې تنده ماته نه كړه ځكه چې ډير ټكي به استعماليدل او هم د توري په توري هيجي كولو (Spelling) نه كار نه اخيستل كيده. برسیره پر دې د حساب او موزيك له پاره سمبولونه او جلا جلا نښې نه وې، خو بيا هم د ټكو اينښودلو او لمس كولو مفكوره پكې (زيږيدلي) شوي وه، نو دغه مفكوره د لويس بريل له پاره سبب شوه چې خپل ځان ته ورته ملگري د ښوونې او روزنې د ډير تنگ چوكاټه او سيستم څخه خپلواكي كړي.

لويس بريل به د پخوا په شان د ورځي ښوونځي ته، خود شپي له لوري يې دړندو له پاره د لوستلو او ليكلو د سيستم يوه موثره توگه څيرله. داوړي رسختي يې د خپل قاميل په پلارني كلي (Coupvray) كې تيروله. كروند گرو به هروخت لويس د سړك په غاړه په ډبلو كاغذو لگيا لیده.

په اتلس سوه څلېرو شتم عيسوي كال كې لويس بريل لاشپارس كلن نه و. چې د الفبې قوانين او ډول ډول فارمولونو

خدمات پاکسازی ماین در ...

میباشد». بنابراین گذاشتن و بکار گیری ماین مخالف روحیه دین مقدس اسلام تلقی شده میتواند. بر علاوه ماین هیچگاه در سرنوشت جنگ ها نقش مؤثر و تعیین کننده نداشته است و همیشه افراد غیر نظامی قربانی ماین شده اند. بنابراین با ملت مسلمان افغان هموا شده از ممالك تولید کننده ماین خواهانیم تا از تولید و ذخیره ماین جلوگیری کرده و از طرف های درگیر تقاضا داریم تا از فروش کردن ماین در همه حالات خود داری نمایند.

سوال: در صورت تأمین صلح و امنیت سرتاسری که آرزوی دیرینه ملت بالاکشیده ماست، طی چند سال آینده افغانستان از وجود ماین پاکسازی خواهد شد؟

جواب: اگر برنامه پاکسازی ماین افغانستان با تشکیلات و امکانات کنونی خویش باقی بماند، مطالعات نشان میدهد که در ظرف هفت سال آینده همه مناطق دارای حق اولیت از شر ماین نجات حاصل خواهد کرد. البته این در صورتی امکان پذیر است که صلح در کشور حکمفرما گردد و ماین های جدید فرش نشود.

آنگاه اگر امکانات مالی وجود داشته باشد برای پاکسازی مناطق کم اهمیت تر و دور افتاده که در درجه دوم و سوم از نگاه اقتصادی و اجتماعی قرار دارند، اقدام خواهد شد.

اما با پیشرفت تکنالوجی پاکسازی ماین و گسترش بیشتر برنامه کنونی ماین در افغانستان این مأمول مقدس در مدت کمتر نیز بدست آمده میتواند.

به امید فردای درخشان و پر از صلح و صفا در افغانستان عزیز.

محترم ابلاغ صاحب! اجازه دهید از شما که با وصف مصروفیت های زیاد وظیفه وی خوش حاضر شدید با ما مصاحبه ای انجام دهید اظهار تشکر غوده موفقیت های هرچه بیشتر را برای شما و همه دست اندر کاران، موسسه محترم ATC پیرامون خدمت گذاری بیشتر در رابطه پاکسازی ماین در جامعه ما از خداوند بی نیاز تمنا نمایم.

استعمال بی د شیپرو تکیو په فکر کی نیولو سره چې په درو متوازی ستونو کی تکیی اینیوول کیدل یوه نابغه مفکوره بی منخته راوړه:

د دغو پورتنیو تکیو او نابغانه، مفکوری څرگندول په یوه ډیره آسانه توگه چې د هر وگړی د وجود سره د دغه لړ (شپړ) تکی ارتباط ورکول کیږی او په آسانه ډول فکر ورباندی کیدلای شی لکه مور دوه ولی، دوه کوناتی (Hips) او دوه زنگنونه لرو. که دوو، کوناتو او زنگنونو په غای تکی کیښوول شی د اساسی توریو مفکوره منخته راځی. او دغه تکی Louis Braille's سیستم ته ډیر ورته والی لری درومی القبی Ioman alphabet د لسو لومړیو توریو لکه:

A B C D E F G H I J له پاره تکی یوازی دولیو او کوناتو اینیوول (لوستل او لیکل) کیږی. د دغو نورو لسو توریو له پاره لکه: K L M N O P Q R S T د لومړنیو لسو تورو د تکیو سره په ترتیب د کین زنگانه تکی وریاتییی نور کت مټ د د لسو لومړنیو توریو نڅښه یا پلان تکراریږی. د دغو نورو پاتی شویو سمبولونو لکه U V X Y Z د القبی د پنځو لومړنیو توریو نڅښه یا پلان تکرار کیږی، خود دواړو زنگنونو تکی پری زیاتیږی. د نورو پاتی شویو سمبولونو لکه:

CH GH SH TH WH ED ER OU OW W د لومړیو لسو توریو غوندی کاپی کیږی او د نښی زنگانه تکی ورباندی زیاتیږی. ټول دری شپيته شکلونه په دغه سیستم کی شته. د بریل د دوو تکیو په منځ کی له دوه څخه تر دوه نیم ملی متره واټن وی او د معنی موندلو یا د رمز ترمه او پوهیدلو له پاره د لوستلو پر موادو د گوتو سرونه د اصلی او یا اواری سطحی نه په لوړ قطار تیروی.

په ۱۸۲۹ عیسوی کال کی لويس بریل خپل لنډ او څرگند شوی نابغانه ترتیب (سیستم) چاپ او نړی ته وړاندی کړ او د تنقیط، علامو اینیوونه د حساب او موزیک علامی یا نڅښی بی ورباندی زیاتی کړی. زمور د خپلی ژبی او بریل آسانه او منظمی اووه کرښی.

کالونو شوه نو دیوی خیریه موسیسی له لوری ورته د زنانه استادانو په وسیله مو بلتی تعلیمات او بریل لیک وینودل شو.

خودا پنځم کال دی چه هغه د (AAB) د ښځو او نجونود خانگی غړی او ډیره تکړه او نومیالی زده کوونکی ده.

شاهینې تر شپږم ټولگی هملته دی بی نظیفی ابتدائیه ښوونځی ولوست او نن سبا په کورکی د اوم صنف کتابونه لولی.

هغه په پنځو ژبو، پښتو، دری، عربی، اردو، او انگریزی بریل لیک لیکلی او لوستلی شی.

شاهینې وائی: زه دانه محسوسوم چه نابینا یم ځکه د پوهنی او تعلیم په وړانگو زما زړه روښانه دی او ذهن می صفا.

شاهینې بی بی په انجمن کی د ناگمان کمپ د نابیناؤ ښځینه استازی هم ده او هره میاشت هغوی په استازیتوب زموږ په میتونو کی گډون کوی او د هغوی ستونزی بیانوی همداشان هغه (اویشن) او پری بریل په پړاونو کی د فایزی، سبا او سیداله په نوم دری تنه شاگردان هم لری.

شاهینې د خپلی خور نجمیه سره چې د شپږم ټولگی زده کوونکی ده او د کاکا له لور عایشی سره چه هغه هم نابینا ده د ښوونځی په درسونو کی ورسره مرسته کوی. او د انجمن د ښځو په کمیته کی ئی د لاسی صنایعو څانگه د جالیو او بدل دی.

د دی سره سره پیغله شاهینې له خپلی مور سره، وره په وره د کور ټولی چاری لکه پخلای، جامی منځل او داسی نور په ډیر مهارت او خاصی هوښیاری سره ترسره کوی. هغه د خپلی کورنی له مینې او بی رویی څخه خوښه وه او وائی چې له نابینا او معذورو کسانو سره ښائی چه هم داشان له مهربانی او عاطفی څخه ډکه چلند وکړی. هغی د خپلو پیشنهادونو په ترڅ کی د ناگمان کمپ لیاره ډیوه ریسورس روم د پرانستلو پیشنهاد هم وکړ چې د نابیناؤ ماشومانو لپاره د لویو سامان او نور د ضرورت وړ شیان لکه فرش، میزونه او چوکی هم ولری.

او بله ستونزه ئی د بریلر نشتوالی دی چې (ص ۲۵)

نابینا پیغله د پوهنی له پلوشو سره

موږ د سپتمبر په ۱۴ نیټه په داسی حال کی چې د (AAB) د ښځو د کمیټی د پروگرامونو کور د ښاتوره محترمه خور تیما (زمره) او د انجمن د ساحوی امریت استاد ښاغلی شاه محمود خولیکوال هم راسره ملگری و د ناگمان په کمپ کی د یوی ممتازی نابینا زده کوونکی شاهینې خور کورته ورغلو ورسره مو لیدل او خبری مو ورسره وکړی چه دادی دلته دغه با استعداد پیغله تاسوته در پیژنو او د ارمانی خو ویارلی ژوند یوه لنډه شان افسانه ئی انغورؤ.

نږدی شپاړس کاله مخکی د کنړ ولایت د مانوگی ولسوالی کنده گل په کلی کی د ناصر خان په کور کی یوه نجلی وزیږیده چه نوم ئی ورته شاهینې کښیښود. هغی خپلی ښکلنی او روښانه سترگی غړولی خو هیڅوک نه پوهیدل چه د هغی نظر نشته او له موره نابینا زیږیدلی ده هوکی! هغه له ماشوموالی نابینا وه خو لوی څښتن لوړه استعداد او ذکاوت د هغی په برخه کړی و.

هغه مهال د جگری کالونه و او د ناصر خان کورنی له کلی څخه په هجرت کولو مجبوره شوه او د پېښور د چهارسدی په سیمه کی د ناگمان کمپ ته را کډه شول. وروسته بیا د شاهینې دوه نوری نابینا خویندی هم ووزیږیدلی چه یوه ئی څوارلس کلنه نجمیه او بله ئی کوچنی سبا ده چه همدا اوس اوس د دؤ کالوده. ورو ورو شاهینې لویده او کله چې د پنځو شپږو

افغانستان در مسیر تاریخ

سعدالله «میوند»

افغانستان در مسیر تاریخ، زموږ د لرغونې هېواد د برمیال تاریخ هغه روښانه ډیوه ده چې زه ئې هر څیزکې د خپلې پورتنۍ خبرې د اثبات لپاره د فولادو غونډۍ گڼلې شم.

دغه اثر د هیواد د پوه تن نومیالی تاریخ لیکونکې په زیارد کابل په دولتی مطبعه کې چاپ او خپور شوی دی چې ټولې ۸۳۷ صفحې لري په ډیره ښکلی قطع او صحافت خپور او تېروونکی د هغو وطن پرستانو په نامه شوی دی څوک چې د هیواد ټولنیز او تاریخي شرایطو د نویو حرکتونو او نهضتونو په وړاندې د خپلې ټولنې د نوی او هوسا ژوندانه غوښتنو ته رابللی او هڅولی دی.

له دې وروسته د لیکوال خپله سربیزه راځي دا سربیزه که څه هم ډیره لنډه ده خو د لیکوال د ذهن او ذکاوت د پراخوالي ښکارندویه ده هغوی د وطن پرستی د سپیشلی الهام او ښې ډکې منځپانگې لرونکې ده لیکوال پخپله سربیزه کې وائی. همدغه تاریخ دی چې یوې ټولنې ته د پرمختیا او تمدن بل مثالونه په لاس کې ورکوي او زیاته کړې ئې ده چې دغه کتاب د هیواد له ټولنیزو حالاتو څخه زیاتره د افغانستان د سیاسي تاریخ د منځنۍ اسیا د ټولو هیوادونو له ټولنیز تاریخ سره اغیزلې بللې دي او دا ارمان ئې هم کړی دی چې

انسان چې د دغې پراخې نړۍ پرمخ د خپل لویي خالق له خوا د اشرف المخلوقات په نامه نومول شوی دی داسې ښکاري چې د همدغې لوی پیرزوينې وړ دی چې انسان په ریښتینه توگه ژوند ته متعهد او وی ژمن ددی د پوهانو او څیړونکو دغه نظریه زموږ پام دی خبرې ته راړوي چې انسان له خپل پیدایښت سره سم د خپلو ټولنیزو اړتیاوو او اړیکو څښته د تاریخ پر بنسټ ایښی ده تاریخ هغه هنداره ده چې نن ورځ د بشریت د زرگونو کلونو مخکې کړنې او تصویرونه زموږ مخې ته ږدي او زموږ د ذهني او فکري پراختیا لپاره د تیر وخت مثبت او منفی اړخونه راته په گوته کوي.

دا چې تاریخ لیکنه څه وخت پیل شوی او څومره عمر لري ښائی ووايو چې دغه بهیر ډیر زوړ او لرغونی دی او د انساني ژوند له ډیرو لومړنیو دودونو څخه سرچینه اخلي او په اوسنۍ وخت کې خود تاریخ لیکنې بهیر ډیر چټیک او پر یوه پاڅه علمی معیار ولاړ دی خو هغه څه چې د تاریخ د علم او د دغه لوی پوهنیز مکتب په هکله د ویلو وړ ددی هغه دا دی چې یو تاریخي سند چیرته، د چا لخوا او څنگه ترتیب شوی دی ځکه چې تاریخ لیکنه پخپل ذات کې یو دروند رسالت دی او یو ریښتیني رسالت او یا بل هر شی په هغه صورت کې ریښتین والی او تحقق مومي هماغه توکي پخپله نوع کې ډیو لړ معیاری او اصولی فکتورونو سره ملگری او هم غړوی.

که یو ځل د دغی غیرقننی خاوری بڼاغلې لیکوال په دی و توانیږی چې بیخی د ټولی اسیا تاریخ را ټول او د نړی والو مخی ته ئی کیږدی. دلته ده چې زموږ د دغه ډیرلوی او ریښتینی مؤرخ سپیڅلی ارماتونه او نړی لید تر ټولو بڼه څرگندیږی.

ژبنی، سیمه ایز، او مذهبی تعصبونه د هر چا سره چې وی د هماغه ملت او په تیر د ټول بشریت لپاره له یوی تیری او وژونکی چړي څخه کم ندی د ارواښاد غبار په اند هم انسان یو دی، د هغه تاریخ یو دی پرمختگ ته تل پرمختگ او پرشا، یون تل له بریادی او تباهی سره مخ بولی، له سربیزی نه چې تیر شو بیا نو د نوموړی اثر پر اول فصل ورپېښیږی چې نوم یی «د افغانستان ننی څیره» د کتاب په دی لومړی برخه کی د گران هیواد، فزیکي شکل، حدود، وگوي شمیر او همدارنگه له سیاسي، ټولنیزو، فرهنګی او صحی حالاتو څخه خبریږی.

دوهم فصل ئی، د افغانستان تیر پیړی، له شپږمی میلادی پیړی مخکی، دریم فصل، د بهرنیو دولتونو نفوذ او د افغانستان د خلکو مبارزه له شپږمی میلادی پیړی نه مخکی تر دریمی میلادی پیړی مخکی له میلاد نه څلورم فصل ئی د بهرنی ځواک پر شاتګ او په افغانستان کی د آزادو دولتونو تاسیس او همدارنگه، پنځم فصل د ترکانو د راتلل او د ساسانی دولت د نفوذ کیسه راته کوی او په شپږم، فصل کی د عربانو له استیلا او استعمار سره د گران هیواد د ولس د سپیڅلی قیام الهام پروت دی په لنډ ډول ویلای شو چې زموږ د فرهنگ او تاریخ دغه بې مثاله خزانه شپږ نور فصلونه هم لری چې تر شلمی پیړی پوری ئی زموږ د پتمن هیواد سیاسي تاریخ او نوری د پام وړ پیښی څیرلنی دی لنډه دا چه په ۱۲ فصلونو کی چې هر فصل ئی د لفظی شمیرنی ځانګړی عنوانونه او څپرکی لری دغه شان یو علمی او تاریخی اثر په ریښتیا هم چې د زیاتی قدرونی او ستاینی وړ دی افغانستان د تاریخ په اوږدو کی یو وړوکی او سطحی عنوان ندی زموږ د کړکیچن او ډیر اوږده تاریخ ټول د پام وړ پړاوونه په یوه کتاب کی را غونډول او راتلونکی نسلونه له خپل ماضی څخه په علمی او معیاری توګه خبرول واقعاً چې دیوی ډیری سپیڅلی

او ارزښتناکی دندی سرته رسول دی د دی تر څنګه دا هم بڼائی چې زموږ دغه اثر به څه ناڅه تاریخی او داسی نوری تیروتنی هم ولری خو دا هم باید هیږه نشی چې زموږ ټولنه خو لا تر اوسه پوری د ژوند له زیاتو اسانتیاوو او وسایلو څخه بی برخه ده په یوه ټولنه رڼا اچول او د هغی تاریخ لیکل به خامخایو ستونځمن او سخت کار وی په هر صورت افغانستان در مسیر تاریخ زموږ د هیواد یو هر اړخیز تاریخی او معلوماتی کتاب دی چې په خاصه توګه ئی زموږ د هیواد د ځوان نسل لپاره مطالعه ډیره ضروری او ګټوره ده.

د کتاب په وروستی برخه کی د ماخذونو یو اوږد فهرست راغلی دی چې زیاتره د بهرنیو لیکوالو او مؤرخینو راژباړل شوی اثار بڼی او دی کار پخپل ذات کی د کتاب ماهیت لا زیات کړیدی همدارنگه د چاپی تیروتنو فهرست او د هغوی شمیرنه هم یو ښه کار دی چې د متن د لفظی تیروتنو صحیح شکل پکی را اخستل شوی دی او له لوستنکو سره تر ډیره حد مرسته کولای شی. په پای کی دا خبره هم باید له یاده ونه وځی چې د کتاب ژبه دری او جملی ئی ډیری بڼی سره اویدلی او د فهم وړ دی.

نابینا پیغله د ...

نه شی کولای د خپلی اړتیا وړ کتابونه طبع او برابر کړی په پای کی نابینایانو ته د مینې او دوستی پیغام رسوی او زیاتوی چې انسان یوازی هغه وخت نابینا بللی شو چه له سواد څخه بی برخه وی او یا خو خدای مکره انسانی عاطفه ئی کمزوری او د نشت په حساب وی.

زموږ د کتنی په اخیر کی شاهین هغه شعر چې مخکی د نشراتو د مدیریت لخوا ورکړل شوی و ډیر ښه ولوست چې دادی یوازی څو بیتونه ئی دلته تاسوته وړاندی کوو:

څه ډیوه ده په تور تم کی چې څلیری زما مینه

د ژوند ځوانو ارماتوته هوسیږی زما مینه

زه هغه ارماتی پیغله چې په سترگو می تیاره ده

ناکراره په سینه مینه کی لا ځوری زما مینه

راوړه راوړه په غزل کی د ژوندون نغمه بریاله

چې ئی بیا په آوریدلو تازه کیږی زما مینه

مشارکت افغانان در تحلیل منازعه و تلاش برای صلح

تحت همین عنوان سیمینار دو روزه ای بروز های ۲۷ و ۲۸ سپتمبر به ابتکار موسسه محترم ANCB یا اداره هماهنگی انجوهای افغانی در پشاور کلب شهر پشاور به همکاری مالی سفارت سویس مقیم اسلام آباد دایر گردید. در کار سیمینار در حدود ۲۵۰ تن اشتراک ورزیدند.

از جمله برخی از اعضای کورده دیپلومات در اسلام آباد، عده ای از رهبران احزاب سیاسی کشور پاکستان عده کثیری از شخصیت های ملی، علما، دانشمندان و روشنفکران افغانی و همچنان مسؤولین و کارمندان موسسات خیریه افغانی اشتراک نموده بودند.

روز اول کار سیمینار با تلاوت آیه های چند از کلام الله مجید توسط محترم قاری هدایت الله (همت یار) یکتن از کارمندان AAB آغاز گردید. بعداً محترم انجنیر محمد شاه بارز رئیس موسسه ANCB حاضرین را خیر مقدم گفته و اهداف تدویر این سیمینار را در بخش های عمده ذیل خلاصه ساخت.

۱- ایجاد حرکت خودی.

۲- شناسائی افراد وطن دوست.

۳- طرق علمی و عملی نجات از بحران موجود.

بعداً عده ای از مهمانان و شخصیت های سیاسی، دانشمندان، روشنفکران پیرامون اجندا مطروحه صحبت نموده و مقالات، بیانیه های شانرا ایراد نمودند. در کار روز دوم سیمینار پروگرام ورکشاپ تحلیلی دایر گردید که اشتراک کننده گان در شش کمیته روی مسایل مهم مانند رول ملل متحد در رابطه با حل سیاسی قضیه افغانستان، رول علما و شخصیت های ملی، رول کشور های دوست و همسایه و غیره غور و بحث نموده روسهای کمیته ها نظریات را جمع بندی و در نشست بعد از ظهر طرح و توسط اشتراک کننده گان تائید گردید. و حوالی شام همان روز کار سیمینار با موفقیت انجام یافت.

انجمن نایبانیان افغانستان به مشابیه قانون تجمع هزاران تن از نایبانیان کشور تدویر این سیمینار را شادباش و تهنیت گفته آرزومند است نتایج آن برای افغان ها در راه نیل به صلح مثبت و مؤثر باشد ما اندرین راستا تلاش برادر دانشمند و محترم انجنیر محمدشاه بارز رئیس ANCB را بدهده قدر نگرسته به ایشان و سایر همکاران شان استدعای موفقیت می نمائیم.

از آنجائیکه AAB عضو فعال ANCB بوده در کار سیمینار از آن دعوت بعمل آمده که در دو روز جریان سیمینار بالتوبه عده ای از مسؤولین و اعضای رهبری AAB در آن شرکت ورزیدند. و به غایندگی از نایبانیان و معیوبین افغان از طریق کمیته های شش گانه نظریات خویش را در مورد تامین صلح در سرتاسر کشور ارایه نمودند که محترم پوهاند حسن شاه امیریار دانشمند افغان و رئیس یکی از آن کمیته ها از ارایه نظریات سودمند مسؤولین انجمن نایبانیان یاد آوری نمودند.

همچنان در بخش پروگرام غمایشات، کارهای دستی وسایل تعلیمی نایبانیان و شماره های از مجله روشندلان ارگان نشراتی انجمن نایبانیان افغانستان به غمایش گذاشته شد که مورد علاقه مندی همه حاضرین قرار گرفت.

استاد روشندل و دانشمند از دیار مولانای بزرگ

بريال

بعد به کشور آلمان رفتم و توانستم از آنجا در همان رشته تحصیلی خویش به گرفتن درجه ماستری نایل آیم و در سال ۱۳۶۵ ه.ش به وطن برگشتم.

سوال: در باره وظایف و امورات رسمی خویش معلومات دهید؟

جواب: اندرین مورد به گونه فشرده می توان گفت از سال ۱۳۵۸ الی ۱۳۷۸ مدت بیست سال استاد بودم در اسنتیتوت پیداکوژی بلغ و مصروف آموزش فرزندان عزیز وطن.

سوال: در همین مدت طولانی به کدام درجه علمی و انجام کارهای مسلکی نایل آمده اید؟

جواب: لکچر نوت های ریاضی و فزیک را تهیه نمودم که در نصاب آموزشی محصلان اسنتیتوت پیداکوژی بلغ از آن استفاده بعمل آمده هم چنان سمینار های مسلکی و تخصصی را

مجله را به گفت و گوی کوتاه از ایشان جلب می نمایم.

استاد عزیز! لطفاً خود را معرفی نمایید؟

با تشکر از شما! اسم من عبدالواحد نام پدرم عبدالقادر چهل و پنج سال قبل از امروز در قریه مارمل ولسوالی نهر شاهی ولایت بلغ دیده به جهان گشوده ام.

سوال: در مورد آموزشهای ابتدائی و تحصیلات عالی خویش بگوئید؟

جواب: بعد از تعلیمات ابتدائی در مکاتب محل، صنف دوازده را در لیسه امیر شیرعلی خان بلغ بسر رسانیدم و جهت پیشبرد تحصیلات عالی در سال ۱۳۵۴ خورشیدی شامل پوهنتون کابل گردیده و بعد از چهار سال از فاکولته ساینس در رشته فزیک و ریاضی بدرجه لیسانس فارغ گردیدم، سالهای

گلبک های روشندلان تا کنون تصاویری داشته از زندگی روشندلان عزیزما! و ما در تلاش آنیم تا اندرین راستا جستجوی بیشتر نمایم.

تا باشد قصه و داستانهای جالبی را بدست آریم و در آینه آن حوادث تکاندهنده و پیامد های تلخ ناشی از آن را قماشاً نمایم و دریابیم که اندرین میان چگونه قهرمانان راستین پا به عرصه وجود می نهند و پرورش می یابند و با اراده شکست ناپذیر بر آن حوادث فایق می گردند به اصطلاح از آزمون دشوار روزگار پیروز بدر می آیند.

اینکه راهی دیار باستان بلغ می شویم، دیار مولاعلی، دیار مولانای بزرگ و در آنجا در پای صحبت نابینای روشندل و دانشمند می نشینیم که اینکه توجه خوانندگان عزیز

باید مخکی له دی چې کسی ته ورسیږي د جراحی عملیاتو په واسطه لری شی.

د قرینې تخریش، زخم یا داغ:

کله چې د قرینې ډیره نازکه او ظریفه سطحه د جراثیمو په واسطه زیان مننه یا تخریش شی په نتیجه کی د قرینې دردناکه زخم منځ ته راتلای شی که تاسی په ښه رنیا کی په غور سره وگوري نو د قرینې په سطحه به درته خړنجن یا لږ ځلانده تکی څرگند شی.

که د قرینې د زخم مناسبه پالنه ونشی نو د ړندیدو سبب کیږي د سترگو انتی بیوتیک مرهم استعمال کړی پنسلین ورکړی او سترگه وتری که چیری سترگه په اوو (۷) ورځو کی ښه والی ونه مومي نو روغتیائی مرسته ترلاسه کړي.

د قرینې داغ:

د قرینې یو بی درده سپینه تکی دی دا د قرینې د زخم رسولو او یا د سترگی د نور تپونو له امله منځ ته راځی یوازنی علاج نی جراحی (قرینې پیوند) دی دا قیمته وی او تل ښه نتیجه نه ورکوي جراحی عملیات باید هغه وخت ترسره شی چې ناروغ ږوندوی خو لا رڼا لیدلی شی.

نوربیا

گردیدم نمایندگی ما در محله شور طاقزار غرب شفاخانه نور موقعیت دارد حدود ۸۰ تن از نابینایان ولایت بلخ را سروی نموده ایم، عده ای از آنان شامل برنامه های ما در قسمت بریل و مویلتی هستند برای عده ای از نابینایان قرضه های CDAP و کارت های نان از سازمان غذایی جهان (WFP) گرفته شده است.

سوال: میخوایم خوانندگان عزیز مجله با زندگی شخصی جناب شما آشنا شوند؟

جواب: ۱۸ سال قبل از امروز عروسی نموده ام همسر من نیز لیسانسه فاکولته تعلیم و تربیه پوهنتون کابل بوده و از سالیان دراز بدین طرف استاد انستیتوت پیداکوژی بلخ میباشد. دارای شش فرزند بوده که پسر بزرگم احمد ولی نام داشته و تازه دارد پا به سن ۱۴ سالگی می نهد.

چون از خود خانه شخصی نداریم همین اکنون نیز در منازل رهائشی انستیتوت پیداکوژی بلخ بسر می بریم.

در آخر از استاد گرانمایه واحد خان اظهار سپاس نموده و پیام شانرا به نابینایان می رسانیم.

با وجود آنکه زندگی در نابینائی و معلولیت خیلی ها دشوار است اما نباید خواهران و برادران روشندل ما متاثر باشند. انسان می تواند در هر حالت خویش را خوشبخت احساس نماید.

برای استادان مکاتب بلخ تدویر و راه اندازی نموده ام. درجه علمی ام پوهنمل و تا رتبه دولتی مافوق رتبه ترفیعی نموده ام. باید متذکر شد با لسان انگلیسی بلدیت داشته و بر زبان آلمانی تسلط دارم.

سوال: حادثه نابینائی شما کی و چگونه بوقوع پیوست؟

جواب: ماه اسد ۱۳۶۵ خورشیدی بود من در آن ایام آرزو های زیاد داشتم روز هائیکه تازه از آلمان برگشته بودم تا اندوخته های علمی خویش را در خدمت هم میهنانم قرار دهم، اما دریغ و درد که بتاريخ ۲۸ همان ماه در اثر حادثه ناگوار ترافیکی بینائی چشمانم آسیب دید و با گذشت سال ها منجر به نابینائی کامل گردید، ولی همانگونه که در قبل نیز یاد آور گردیدم سالهای دراز با وصف نابینائی نیز از تدریس کناره گیری نکردم و کار های خویش را ادامه داده توانستم.

سوال: شما نماینده انجمن در ولایت بلخ نیز هستید از کار های خویش در آنجا بگوئید؟

جواب: آری من زمانیکه دیدگانم به تاریکی بیشتر گرائید از طریق انجمن نابینایان توانستم تعلیمات مویلتی و آموزش خط برجسته را فرا گیرم و با نیروی دیگر وارد زندگی نوین و نا آشنا شوم.

در سال ۱۳۷۸ ه.ش بود که به صفت نماینده AAB بلخ تعیین

توانمندی های نابینایان

ارمان

نابینایان محرك داده شونند می توانند در فعالیت های اجتماعی اشتراك کرده مانند بیناها فعالیت هایی را بنفع خود و اجتماع انجام دهند. هرگاه اشخاصیکه منکر فعالیت های نابینایان میباشند از محدوده خویش پا فراتر نهاده سیر و سیاحتی در جهان متمدن و پیشرفته نمایند. خواهند دید که نابینایان به چه مدارج علمی صعود کرده اند چه بسا که استادان نخبه پوهنتونها، روسهای مکاتب و مدارس از این جمله افراد اند.

که اینکه ما در اینجا نمونه های را از فعالیت های ورزشی نابینایان که بیانگر توانمندی آنان میباشد مورد بحث قرار میدهیم.

بطور مثال در کشور کانادا نابینایان علاوه به سهم بودن در پیشرفت های علمی و صنعتی دست به ایجاد اتحادیه سپورت زده اند. این اتحادیه در سال ۱۹۷۶ ایجاد گردید. تا کنون توانسته نابینایان را در رشته های مختلف ورزشی از قبیل شنا، پهلوانی، وزن برداری جهت مسابقات جهانی عیار سازد.

البته با این تفاوت که فرد نابینا از طرف مربی رهنمائی میشود. به همین گونه يك نابینا با استفاده از وسایلی که در اختیارش قرار داده میشود توانمندی آنرا می باید تا در عرصه های مختلف، استعداد خویش را به منصه ظهور رساند.

خداوند تبارك و تعالی برای هر يك از افراد بشر توانمندی و یا به تعبیری استعداد بالقوه اعطا فرموده، که البته معلولیت و معیوبیت یا نقص جسمی هرگز مانع از آن نمیشود، که بگویم فردی بعلت معلولیت از توانمندی های لازم برخوردار نیست.

هرگاه این ادعا صحت می داشت هرگز نابغه های چون: رودکی سمرقندی، اولین شاعر فصیح کلام زبان فارسی، ابوالعلا مصری سخن پرداز پُر آوازه مصری، هلن کلر انگلیسی، هومر حماسه سرای بزرگ رومی و امثال آن در جهان ظهور و بروز نمیکرد.

آنچه برای شگوفائی این استعداد ها لازم است همانا محرك و انگیزه است، تا توانمندی های بالقوه به فعلیت در آیند. که البته موسسات و بنیاد های خیریه ای چون انجمن نابینایان و امثالهم می توانند در این زمینه نقش سازنده و ارزنده ای را ایفا نمایند.

متأسفانه در جوامع عقب مانده ای که از پیشرفت های علمی بی خبر و نا آگاه اند این ذهنیت در بین مردم جا افتاده که نابینایان به دلیل نقص چشم یا قوه بینائی، فاقد ابتکار عمل اند. یعنی نمی توانند از عهده وظایفی که به ایشان محول میشود بدر آیند روی این دلیل وظایف نابینا را منحصر ساخته اند به جمع کردن خیرات، ذکات، و نذورات. در حالیکه چنان نبوده بلکه تجارب نشان داده در صورتیکه

در کشور عزیز ما هم با وجود امکانات محدود انجمن نایبانیان توانسته کارهای درخور ستایش را انجام دهد. که از آنجمله می توان به مسابقه بایسکل رانی اشاره کرد.

البته برای اولین بار در سال ۱۹۹۸ انجمن نایبانیان مسابقه بایسکل رانی را در استدیوم ورزشی کاب راه اندازی نمود که در آن چهار گروپ اشتراک داشتند. لازم به توضیح است که بایسکل های بکار گرفته شده دوسپته بوده که در سیت پیش رو فردی که از ناحیه پا معلول بوده قرار داشت و در سیت دومی شخص نایبانیان بایسکل می راند. باید متذکر شد که شخص معلول در این مسابقه صرف وظیفه رهنمائی را به عهده داشت. طبیعی است که ضرورت برگزاری و یا بعباره دیگر راه اندازی همچو مسابقه ها به این منظور صورت گرفت تا به مردم ذهنیت داده شود که اشخاص نایبانیان افراد عاطل و باطل نبوده بلکه با وجود نقص بینائی توانمندی آنها دارند که در مسابقه ای چون بایسکل سواری، هم اشتراک ورزند و مدال

افتخار آنرا زیب سینه خویش سازند.

انجمن ناپییان افغانستان که هدف اساسی و عمده آن رشد و شکوفائی، توانندی های ناپییان است. تا کنون به همکاری -بسات محترم UNHCR, WFP, CDAP، کابل، پش. ور، ICRC، جلال آباد، WBUNABP، ABU، که ته بلجیم توانسته ۱۵۰ نابینا را در بخش های مسلکی از قبیل راد پرده سازی، جالی بافی، موره بافی، چوکی سازی، تالین بافی تربیه نماید، فعلاً ناپییان در پرتو تلاش و کوشش های بی وقفه و خستگی ناپذیر مسؤلین انجمن ناپییان توانسته اند، مهارتهای لازم را کسب نموده در عرصه زندگی تا حدی خود کفا شوند.

از جمله ۱۵۰ شاگرد نابینا فعلاً ۲۰ تن آن علاوه بر نابینائی یتیم نیز میباشند. به کمک مستقیم NABP در لیلیه بوده علاوه بر آموزش دروس بریل به فراگیری قرآن عظیم الشان نیز اشتغال دارند.

شاگردان لیلہ و آغاز سال جدید تعلیمی

بعد از وقفه رخصتی های تابستانی سال روان لیلیه الحمن نابینایان افغانستان از تاریخ اول ستمبر آغاز و بعد از فرا رسیدن شاگردان از ولایات شمال، کابل و کبک های اطراف پشاور بتاریخ ۱۱ یازده ماه ستمبر طی محفل که در مقر لیلیه گرفته شد دوره دوم تعلیمی آن افتتاح و آغاز بکار نمود، محفل با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید توسط محترم قاری هدایت الله آغاز و بعداً انانسر برنامه مختصراً پیرامون اجندای برنامه صحبت نمود و در قسمت دیگر قاری هدایت الله معلم لیلیه و استاد حفظ قرآن کریم پیام محترم شیرین آغا سکرتر جنرال الحمن و مسرول لیلیه را قرائت نموده سپس طی صحبتی از خدمات محترم غلام صدیق صدر الحمن در مورد ایجاد لیلیه اظهار قدر دانی نموده شاگردان را به رعایت قوانین و اصول لیلیه دعوت نمود. بعد از آن محترم جمال الدین عصمتی آمر ساحوی AAB پیرامون اوضاع تعلیمی شاگردان نابینا صحبت نموده و از ایشان تقاضا بعمل آوردند تا هر چه بیشتر متوجه آموزش و فرا گرفتن درسهای خویش باشند. همچنان نابینای روشندل و دانشمند محترم استاد عبدالواحد خان به شاگردان معرفی و ایشان نیز صحبت همه جانبه ای داشتند. در قسمت دوم پروگرام در تن از شاگردان عبدالیمین جان و محمد ابراهیم ترانه کوتاهی را به خوانش گرفته و سلیمان خیل بگتن از شاگردان در باره آنچه در رخصتی ها انجام داده بود معلومات ارایه نمود. محمد صادق به نمایندگی از شاگردان جدید التسمول، خویش را معرفی و جواد جان شاگرد ممتاز یک پارچه شعر را قرائت نمود در خاتمه انانسر برنامه محترم بریال پیرامون کارهای ادبی و فرهنگی شاگردان سخنان چند ارایه نموده و محفل با دعای خیر توسط محترم استاد فیاض خاتمه یافت.

انجمن در سه ماهیکه گذشت

انجمن نایبانیان افغانستان، روی پلان و پروگرام مطروحه به منظور متکی به خود ساختن نایبانیان در طول سه ماهیکه گذشته در بخش های مختلف کارها و فعالیت های مثمیری را انجام داده که ذیلاً ارایه میگردد.

(A) در بخش اداری:

۱- سفر مورخ ۱/۸/۲۰۰۰ مسؤول اداری به نمایندگی های کابل، وردک و بررسی از امورات آنها.

۲- اشتراك مسؤول اداری در میتنگ موسسات داخلی و خارجی که به تاریخ ۲/۸/۲۰۰۰ در کابل در دفتر UNOCHA تدویر یافته بود و ارائه گزارش از کار و فعالیت و اهداف AAB.

۳- ملاقات مورخ ۳/۸/۲۰۰۰ مسؤول و معاون اداری با مسؤولین WFP هر يك انجنیر احمد زی، داکتر مسعوده و اخذ حواله مقدار ۷۵۰۰ کیلوگرام

گندم دور اول پروژه WFP و توزیع آن به ۶۴ نفر نایبانیان شهر کابل.

۴- کنترل از سنتر های پلچرخ، بی بی مهرو، کارته نو، چهلستون، خیرخانه و پغمان.

۵- ملاقات های مورخ ۱۶/۸/۲۰۰۰ و ۲۵/۸/۲۰۰۰ سکرتر جنرال و مسؤول اداری با Lars Gaill از موسسه Save the Children وعده عقد قرار داد پروژه برای ۲۴ نفر اطفال ناپینا در کابل از طرف ایشان.

۶- ملاقات مورخ ۲۶/۸/۲۰۰۰ سکرتر جنرال و مسؤول اداری با UNHCR و تقدیم کنسپ پیسپر بخاطر اخذ پروژه سه ماهه.

۷- اشتراك مسؤولین مربوطه انجمن نایبانیان افغانستان در میتنگ ماهانه موسسات داخلی و خارجی که در UNHCR تدویر یافت.

۸- سفر مورخ ۳۱/۸/۲۰۰۰ سکرتر جنرال و مسؤول اداری به کابل جهت توزیع دور دوم گندم و تنظیم سنترهای تعلیمی.

۹- توزیع ۷۵۰۰ کیلوگرام گندم دور دوم پروژه WFP برای ۶۴ نفر نایبانیان شهر کابل.

۱۰- ملاقات مورخ ۴/۹/۲۰۰۰ سکرتر جنرال و مسؤول اداری با Lars Gaill از Save the Children در کابل و آغاز پروگرام تعلیمی برای ۲۴ نفر اطفال ناپینا در شهر کابل به همکاری موسسه Save the Children Swiden.

۱۱- ایجاد Resource room در دفتر نمایندگی کابل به همکاری موسسه Save the Children Swiden.

۱۲- خریداری اجناس و لوازم به Resource room کابل به همکاری موسسه Save the Children Swiden.

۱۳- استخدام يك سوپروایز با ۴ معلم و دو پرنتر در شهر کابل جهت تعلیم و تربیه ۲۴ نفر اطفال ناپینا.

۱۴- ملاقات مورخ ۶/۹/۲۰۰۰ سکرتر جنرال و مسؤول اداری با Alfred مسؤول دفتر SSBA در کابل و اخذ معلومات از کار و فعالیت شان در مورد نایبانیان.

۱۵- جمع آوری اطفال یتیم ناپینا که جهت رخصتی سه ماهه به خانه های شان رفته بودند.

۱۶- آغاز پروگرام لیلیه بعد از رخصتی سه ماهه.

۱۷- خریداری اجناس و لوازم ضروری لیلیه و دفتر.

۱۸- کنترل از سنتر های تعلیمی AAB توسط محترم لودین صاحب و صدی صاحب از موسسه Save the Children Swiden.

۱۹- معرفی ۱۲ نفر نایبانیان جهت تداوی به شفاخانه های پشاور که از جمله یکنفر جهت داشتن طومور در شفاخانه کمپلکس عملیات گردید و پرداخت مصارف شان.

۲۰- تهیه راپور ۶ ماه اول سال ۲۰۰۰ و ارسال آن به مراجع زیربط.

۲۱- پرداخت فیس و داخله ۶۰ تن شاگردان ناپینا که شامل مکتب هستند.

۲۲- تهیه و خریداری مواد درسی برای شاگردان داخل مکتب.

۲۳- ملاقات سکرتر جنرال و مسؤول اداری با مسؤولین NBSD اداره ملی برای انکشاف متداوم اطفال.

۲۴- ارتباط با موسسه کانادا فند جهت کمک در سه ماه اخیر سال ۲۰۰۰ در نتیجه وعده سپرده شد که در سال جدید همکاری میکنند.

۲۵- ملاقات مورخ ۲۲/۹/۲۰۰۰ سکرتر جنرال و مسؤول اداری با

ریس بیک از UNHCR جهت اخذ روغن و پروژه برای ۳ ماه اخیر سال ۲۰۰۰.

۲۶- ملاقات سکرتار جنرال و مسؤول اداری با محترم صدی صاحب از موسسه Save the Children Swiden و اخذ یکمقدار سامان بازی چوبی از آن موسسه.

۲۷- تدویر جلسات ماهانه پرسونل جهت جمع آوری راپورت کار و فعالیت شان و توزیع معاشات.

۲۸- ملاقات سکرتار جنرال و مسؤول اداری با محترم فرمان الله خان معاون کمشنری افغان.

۲۹- ملاقات سکرتار جنرال و مسؤول اداری با نمایندگان انجمن ناپینیان ولایت مزارشرف، جوزجان، لغمان، کنر، جلال آباد، باجور، لوگر، کاپیسا و پروان.

۳۰- تولید ۶۰۰ دانه جاروب، ۱۳۰ متر راد پرده در سنتر های مسلکی شهر کابل.

۳۱- ملاقات مدیر اداری کابل با مسؤولین WFP کابل.

۳۲- اشتراك سکرتار جنرال، مسؤول اداری، مسؤول ساحوی، مسؤول فرهنگی و مسؤول زنان در ورکشاپ و سیمینار ANCB (اداره هماهنگی موسسات غیر دولتی) که بتاريخ های ۲۷ و ۲۸ سپتمبر در پشاور کلب دایر گردیده بود.

۳۳- تهیه پروپوزل به WFP کابل جهت ادامه پروژه برای ۶ ماه آینده.

۳۴- AAB از همان بدو تاسس خویش در ولایت ننگرهار نمایندگی فعال داشته و خدمات قابل قدری را برای ناپینیان آن ولایت نیز انجام داده است. ولی با تاسف از اثر خود خواهی ها و سوء استفاده جوئی های عده ای از ناپینیان آنجا طی دوسال

اخیر کار نمایندگی ننگرهار به مشکلات جدی روبرو بوده در نتیجه نارضایتی ناپینیان بیشتر گردید. بخاطر بهبود اوضاع و اعاده خدمات برای ناپینیان آنجا به اثر تصمیم هیئات رهبری AAB بتاريخ ۲۸ ماه اکتوبر عده کثیر از ناپینیان جلال آباد در مقر نمایندگی گرد هم آمده بعد از اینکه آیاتی چند از کلام الله شریف قرائت گردید محترم شیرین آغا سکرتار جنرال و رئیس هیئات انجمن صحبت نموده در آخر محترم قاری گل عمر عبدیانی حافظ القرآن را الی انتخاب نمایندگان بحیث نماینده ناپینیان جلال آباد در آن ولایت تعیین و محفل با دعایه ای پایان یافت. در اخیر باید متذکر گردید که راپور اجراآت کمیته زنان بوقت و زمانش نرسیده امیدواریم در شماره بعدی به نشر آن نایم آییم.

(B) در بخش طبع و نشر:

۱- به تعداد ۶۵ جلد کتابهای صنف های مختلف شاگردان ناپینیان ساحه و لیلیه انجمن ناپینیان افغانستان از طرف پرنتران مربوط چاپ و قایه شده برای شاگردان توزیع گردیده است.

۲- تهیه و تصحیح مطالب شماره هشتم مجله روشندان و تقدیم آن به مطبعه جهت چاپ.

۳- توزیع شماره هفتم مجله روشندان به موسسات و مراجع فرهنگی.

۴- بتاريخ ۱/۸/۲۰۰۰ مصاحبه با بخش برنامه تعلیمی خانه نو زندگی نو، رادیو بی بی سی از طرف محترم شیرین آغا سکرتار جنرال انجمن و باقی بریال مسؤول مجله روشندان و نشر آن از طریق برنامه مذکور.

۵- بازدید از مراجع و مراکز فرهنگی و ادبی.

۶- بازدید از کتابخانه های شهر

پشاور.

۷- بتاريخ اول ماه سپتمبر بازدید از جریان تعلیمات ساحوی ناپینیان در کمپ ناصرباغ.

۸- بتاريخ ۴ ماه سپتمبر اشتراك در میتنگ UNHCR.

۹- بتاريخ ۱۳ ماه سپتمبر بازدید از پروگرام تعلیمات ساحوی ناپینیان در کمپ ناگمان.

(C) بخش تعلیمات ساحوی:

۱- حفظ قرآنکریم و تدریس سایر مضامین به شاگردان ناپینا در لیلیه انجمن ناپینیان افغانستان.

۲- آموزش خط بریل، موبلیتی و کارهای مسلکی از قبیل قایلین بافی، موره بافی، سیم تابی، جاروب بافی به کمک پروژه W.F.P برای ۶۴ نفر شاگردان ناپینا در شهر کابل.

۳- تدریس کارهای مسلکی برای ۲۴ نفر شاگردان ناپینا به کمک موسسه Save the Children در شهر کابل.

۴- تدریس کارهای مسلکی برای (۱۷) نفر شاگردان ناپینا در شهر جلال آباد.

۵- تدریس قرآنکریم، خط بریل و موبلیتی برای ۱۵ نفر شاگردان ناپینا در شهر جوزجان.

۶- تدریس قرآن کریم، خط بریل و موبلیتی برای ده نفر شاگردان در شهر مزارشرف.

۷- تدریس قرآن کریم، خط بریل و موبلیتی برای ۷ نفر شاگردان ناپینا در شهر هرات.

۸- تدریس قرآن کریم، خط بریل و موبلیتی برای ۵۰ نفر شاگردان ناپینا در کمپ های مهاجرین افغان واقع ناصرباغ، کچه گری، ناگمان، شمشتو، اکوره ختک، دیر و باجور صوبه سرحد و محله های داخل پشاور پاکستان.

استادان شناخته شده و سابقه دار
صنوف قرآن کریم، تجرید، کیمیا،
الجبر، خطاطی، خیاطی، کمپوتر،
تایپستی، رسامی، نقاشی و سوخته
کاری را دایر نموده است. علاقمندان
میتوانند همه روزه جهت ثبت نام از ساعت ۸
الی ۶ شام به اداره کورس تشریف بیاورند. این
کورس همچنان دارای صنوف محاوره، صنوف
اسپیشل، کانورسیشن، صنوف خاص گرامر و
همچنان صنوف پروناونسیشن نیز تدریس
میشود.
نوت: البته با شاگردان بی بضاعت ۵۰ فیصد
تخفیف داده میشود. و نیز صنف
Beginner به صورت فری تدریس میگردد.
آدرس: 3, Sector- L3, Street-
3, House No: 74, PH: 824920
Director: Sh- if-B

* * *

اینک به نشر دومین نامه رسیده از
خوانندگان عزیز می پردازیم.
به اداره محترم مجله، روشندان!
اینجانب محمد عمر «یونس» سابق افسر
یکی از قطعات اردو که اکنون کارمند لیلیه
انجمن نایبانیان افغانستان می باشم با
علاقمندی زیاد شماره های روشندان را مطالعه
نموده برای همه دست اندرکاران آن موفقیت های
هر چه بیشتری را جهت اجرای خدمات ادبی و
فرهنگی از بارگاه ایزد متعال استدعا مینمایم.
از اینکه مجله روشندان ارگان نشراتی
انجمن نایبانیان کشور ما بوده و در رابطه با
زندگی ایشان مطالب و معلومات جالبی را
بدست نشر می سپارند. من حتی با مصارف
شخصی شماره های آنرا به عده از افغانان مقیم
خارج کشور ارسال نموده تا باشد بدینوسیله
هموطنان ما از مشکلات و مسایل خاوران و
برادران روشندان افغان خوش آگاهی بیشتر
یابند.

همچنان من در این اواخر کوشش می نمایم
تا مطالبی را در مورد اجرای مراسم نامزدی و
عروسی مردم شهر کابل تهیه و امیدوارم در
صورت امکان در یکی از شماره های آینده
مجله روشندان طبع و به نشر سپرده شود.

با تقدیم احترام
محمد عمر «یونس»
سپتمبر سال ۲۰۰۰

جای مسرت است که روشندان مورد توجه
و علاقمندی خوانندگان عزیز ما قرار داشته و
همواره نامه های خوب و تشویق کننده را از
ایشان دریافت میداریم نظریات پیشنهادات
انتقادی و سازنده ایشان بازهم ما را یاری
رسانده و رهنمائی می نمایند. ما در شماره
گذشته خویش راپورتاژی را در رابطه با فعالیت
های AAB در بخش های تعلیمات ساحوی به
نشر رسانیدیم و سلسله آن ادامه دارد و مانند
همیشه شماره های از روشندان را به آدرس
عده ای از مکاتب و مدارس افغانها در شهر
پشاور ارسال داشتیم از جمله به مکتب گوهر
شاد، متوسطه عبدالله بن زید، لیسه مریم در
ناصر باغ و لیسه ام گلشوم و لیسه ملالی در
حیات آباد شهر پشاور که برخی از مسؤولین و
استادان آن مکاتب نامه های عنوانی اداره
ارسال داشته اند و اینک ما به ترتیب فرست به
نشر آنها می پردازیم.

نامه اول از اداره محترم لیسه ام گلشوم بوده
که در ناحیه حیات آباد موقعیت دارد آنها طی
ورق جداگانه از تسهیلات و امکانات آن لیسه
که برای شاگردان فراهم نموده اند معلومات داده
که اینکه ما آنرا بدست نشر سپرده تا باشد هم
وطنان عزیز ما از آن خدمات آگاهی یافته در
صورت امکان استفاده نمایند.

لیسه عالی بی بی ام گلشوم
جدیداً به فعالیت آغاز نموده و به پیشواز از سال
تعلیمی جدید شاگردان ذکور و اناث را در دو
وقت از صنف اول الی دوازدهم می پذیرد.
داخله جریان دارد. کورسهای عالی بی بی ام
گلشوم
لیسه عالی بی بی ام گلشوم شاگردان ذکور و
اناث را از صنف اول الی دوازدهم در کورسهای
خویش میپذیرد. داخله جریان دارد. آدرس: فیز
(3)، سکتور- L3، سرک 3، خانه- 74،
تلفون: 824920. دایرکتر: راحله میوند
«عزیزی».

کورس لسان انگلیسی برایت فیوچر
کورس عالی انگلیسی برایت فیوچر با داشتن

روشندان د مجلی اداری ته!

سلامونه وړاندی کوم او ستاسود
همکارانو بریالی توب غواړم.

زما نوم وږمه (سبا) د پېښور ښار حیات
آباد په سیمه کی د افغانی نجونو لپارد
ملالی په نوم د یو لیسې ښونکی یم.
د کابل پوهنتون د ژورنالزم پوهنځی می
لوستلی او بیا می تر ۱۳۷۳ لمريز کال پوری
رسمی ماموریت د سرحداتو وزارت د نشراتو
د جرگی په مجلی کښی درلود.

د شعر سره می هغه مهال چه دی سلطان
رضی د لیسې زده کونکی وم مینه درلوده
شعر می وایه او په مشاعرو کښی می گډون
کاوه. زیاتره شعرونه می د غزل په فورم کښی
دی، او نه پوهیږم ولی له غزل سره لونی مینه
لرم؟

په هر حال د ادب سره مینه د چه اوس هم
د پردسی په ماحول کښی افغانی مجلی او
خپرونی لاس ته راوړم او لولم نی. ما
اوریدلی وه چه روشندان په نوم هم یوه درې
مياشتنی مجله خپریږی چه له نیکه مرغه د
هغی د اوومی گڼی په موندلو بریالی شوم او
ومی لوسته. ټول مطالب ئی گټه وړ او په زړه
پوری وو. په تیره بیا هغه مرکه چه گرانی خور
داکتري فریدی (هود) له غوانی او تکره
شاعری زینب (مصاح) سره ترسره کړی وه.
زما په اند دغه کار ستاسود مجلی یو د قدر
وړ نوښت دی. څرنگه چي روشندان زموږ د
هیواد د نابینا وو د ټولنی نشراتی اورگان
دی. نو ښائی مونږ ټول ورسره مرسته وکړو او
وئی هڅوو.

زه په خپل وار سره تاسو ته د هر ډول
مرستی او لاس نیونی ډاډ درکوم او هیله
منده یم چه د روان کال د رخصتیو د تیروولو
ورسته کله چه له کابل څخه راستنه شم
ستاسو سره په رضا کاره توگه کار وکړم او په
همدی توگه له خپلو نابینا خویندو او وروڼو
لیارد د څه خدمت په ترسره کولو و توانیږم.

په درناوی.
پېښور، کچه گری (وږمه سبا)

چاپ و کمپوز: نصیر لیزر کمپوز، یونیورسیتی رود، گل حاجی پلازه، طبقه دوم، اپارتمان ۱۲۴، تلفون: 43861 (091)

E-mail: nlcc@pes.comsats.net.pk یا faihash@usa.com

از سومین گزیده شعری «ویرانی و خزان»
شاعر نابینای افغان باقی بریال

داغ عشق

■ شکیب - صبر

در شبیم از دامن سرخ شفق
خوشه ای از نور دانه می زند
باز در خلوت گه، رازم نهان
یاد سبز او جوانه میزند

آرزوها چون پرستو های شاد
در هوای عشق او پر می کشند
نقش بر دل لاله های شعر من
در شکوهی لحظه ها سر میکشد

بر سر من چلچراغ اختران
در ره شب چون امید روشنی
تاج نور افشان زرین می نهد
داغ عشقم بر چکاد زنده گی

باغ ذهنم چون چمن زار خرم
در خزان سرد پر گل میشود
سینه ام رنگ غزلهای بهار
آشیان گرم، بلبل میشود

با زلال اشک، مروارید ها
بی شکیب از دیده پنهان میشوند
در میان بحر بی پایان شب
قطره های ابر نیسان میشود